

## บทที่ 5

### ผลการวิจัยและข้อวิจารณ์

ในการศึกษาเรื่องความพึงพอใจของอาจารย์ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกลุ่มภาคใต้ตอนล่างที่มีต่อการปฏิบัติงานตามโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิต ผลการศึกษามีรายละเอียดดังนี้

1. ลักษณะของปัจจัยทางสังคม ปัจจัยทางกายภาพ และปัจจัยทางจิตวิทยา
2. ระดับความพึงพอใจของอาจารย์ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกลุ่มภาคใต้ตอนล่างที่มีต่อการปฏิบัติงานตามโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิต
3. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางสังคม ปัจจัยทางกายภาพ และปัจจัยทางจิตวิทยากับความพึงพอใจของอาจารย์ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกลุ่มภาคใต้ตอนล่างที่มีต่อการปฏิบัติงานตามโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิต
4. ปัญหาและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานตามโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิต

#### 1. ปัจจัยทางสังคม กายภาพ และจิตวิทยา

##### 1.1 ปัจจัยทางสังคม

ลักษณะทั่วไปของปัจจัยทางสังคม ดังแสดงในตาราง 2

เพศ : จากการศึกษ พบว่า อาจารย์ที่ปฏิบัติงานตามโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิต เป็นเพศชายร้อยละ 63.8 มากกว่าอาจารย์เพศหญิงซึ่งมีเพียงร้อยละ 36.2 เนื่องจากอาจารย์เพศชายต้องการความก้าวหน้าและความสำเร็จในการทำงานสูงกว่าและตั้งใจปฏิบัติงานสูง มีความแข็งแรงและอดทน ส่วนอาจารย์เพศหญิงมีความต้องการที่จะเป็นผู้ประสบความสำเร็จในการทำงานน้อยกว่า มีภาวะหน้าที่ทางด้านครอบครัวมากกว่าอาจารย์เพศชาย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของสุรีพร ราชศรี (2531:29) ที่พบว่า ครูผู้สอนงานเกษตรร้อยละ 74.6 เป็นเพศชาย ส่วนที่เหลือร้อยละ 25.4 เป็นเพศหญิง

อายุ : จากการศึกษ พบว่า อาจารย์ที่ปฏิบัติงานตามโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิต ร้อยละ 47.7 มีอายุอยู่ในช่วง 30-40 ปี รองลงมาคืออายุ 41 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 43.8 สำหรับอาจารย์ที่อายุน้อยที่สุด คือ ต่ำกว่า 30 ปี ร้อยละ 8.5 ซึ่งใกล้เคียงกับการศึกษาของ ศักดา ราชนิม (2532 : 22) เรื่องทักษะการสอนในชั้นเรียนของครู-อาจารย์เกษตร วิทยาลัยเกษตรกรรมกลุ่มภาคกลาง พบว่า ครู-อาจารย์เกษตรอายุสูงสุด 52 ปี และมีอายุน้อยที่สุด 23 ปี

ศาสนา : จากการศึกษา พบว่า อาจารย์ที่ปฏิบัติงานตามโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิต ส่วนใหญ่ร้อยละ 92.3 จะนับถือศาสนาพุทธ คือ รองลงมาร้อยละ 6.9 นับถือศาสนาอิสลาม และน้อยที่สุด ได้แก่ ศาสนาคริสต์ร้อยละ 0.8

สถานภาพสมรส : จากการศึกษา พบว่า อาจารย์ที่ปฏิบัติงานตามโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิต ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสแล้ว คิดเป็นร้อยละ 86.9 ในส่วนที่เป็นโสดเพียงร้อยละ 10 และเป็นหม้ายร้อยละ 3.1 ซึ่งใกล้เคียงกับการศึกษาของ จรินทร์ แก้ววิจิตร (2537 : 91) ซึ่งศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานพัฒนาชุมชนของครูตามโครงการศึกษา เพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท พบว่า ครูปฏิบัติการสอนส่วนใหญ่มีสถานภาพสมสร้อยละ 78.5 และเป็นโสดร้อยละ 21.1

ระดับการศึกษา : จากการศึกษา พบว่า อาจารย์ที่ปฏิบัติงานตามโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิต มีการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 83.8 มากที่สุด รองลงมาได้แก่ การศึกษาระดับปริญญาโท ร้อยละ 13.8 ต่ำกว่าระดับปริญญาตรี ร้อยละ 1.5 และน้อยที่สุด คือ ระดับปริญญาเอก ร้อยละ 0.8 สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525-2529) รัฐบาลได้พยายามดำเนินการเพื่อมุ่งพัฒนาการศึกษาทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพให้เหมาะสมกับความต้องการในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ จึงมีผลทำให้อาจารย์ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกลุ่มภาคใต้ตอนล่าง ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีใกล้เคียงกับการศึกษาของ ศักดา ราชนิยม (2532:22) ซึ่งพบว่า ครู-อาจารย์วิทยาลัยเกษตรกรรมกลุ่มภาคกลางส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษา ระดับปริญญาตรีร้อยละ 79.6 ปริญญาโท ร้อยละ 13.9 และต่ำกว่าปริญญาตรีร้อยละ 6.4

ระดับตำแหน่ง : จากการศึกษา พบว่า อาจารย์ที่ปฏิบัติงานตามโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิต มีระดับตำแหน่งอาจารย์ 2 ระดับ 7 มากที่สุดร้อยละ 46.2 รองลงมาได้แก่อาจารย์ 2 ระดับ 6 ร้อยละ 30 ส่วนอาจารย์ 1 ระดับ 4 และอาจารย์ 1 ระดับ 5 ร้อยละ 6.9 เท่ากัน อาจารย์ 2 ระดับ 5 ร้อยละ 3.1 และอาจารย์ 3 ระดับ 8 ร้อยละ 0.8 น้อยที่สุด ซึ่งใกล้เคียงกับการศึกษาของ ประสงค์ ชูวิจิตร (2541, 73) ซึ่งศึกษาเรื่องศักยภาพและการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาในสถานศึกษาเกษตรภาคใต้ พบว่า กรรมการสถานศึกษาเกษตรภาคใต้ส่วนใหญ่มีระดับตำแหน่งอาจารย์ 2 คิดเป็นร้อยละ 56.9 ตำแหน่งอาจารย์ 3 ร้อยละ 6.6 และอาจารย์ 1 ร้อยละ 5.1

อายุราชการ : จากการศึกษา พบว่า อาจารย์ที่ปฏิบัติงานตามโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิตมีอายุราชการหรือประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 15 ปี คิดเป็นร้อยละ 58.4 มากที่สุด รองลงมาได้แก่อายุราชการ 11-15 ปี ร้อยละ 24.6 อายุราชการ 6-10 ปี ร้อยละ 10.8 และอายุราชการต่ำกว่า 6 ปี ร้อยละ 6.2 ซึ่งน้อยที่สุดใกล้เคียงกับการศึกษาของ เสริมศิริ กระสินธุ์ (2540 : 106)

เรื่องความคิดเห็นของอาจารย์ที่เกี่ยวกับโครงการอาชีวศึกษาเพื่อการพัฒนาชนบทของวิทยาลัยเกษตรกรรมในภาคใต้ พบว่า ครู-อาจารย์ในโครงการอาชีวศึกษาอายุราชการมากที่สุด 23 ปี และจากการศึกษาพบว่าเคยโยกย้ายร้อยละ 50.8 ไม่เคยโยกย้ายร้อยละ 49.2

หน่วยงานที่สังกัด : จากการศึกษา พบว่า อาจารย์ที่ปฏิบัติงานตามโครงการปฏิรูปการศึกษาเพื่อชีวิต ร้อยละ 29.2 สังกัดในคณะวิชาพืชศาสตร์ รองลงมาได้แก่คณะวิชาพื้นฐานร้อยละ 21.5 คณะวิชาสัตวศาสตร์ ร้อยละ 15.4 คณะวิชาช่างกลเกษตร ร้อยละ 10 คณะวิชาอุตสาหกรรมอาหาร ร้อยละ 9.2 และคณะวิชาธุรกิจเกษตรร้อยละ 6.9 น้อยที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สุรีพร ภาศรี (2531:38) ซึ่งศึกษาเรื่องความรู้และความสามารถทางด้านการเกษตรของครูผู้สอนงานเกษตรในโรงเรียนประถมศึกษาระดับจังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า งานเกษตรที่ครูผู้สอนสนใจ ได้แก่ พืชผักถึงร้อยละ 83.2 เนื่องจากงานทางด้านพืชผักใช้ระยะเวลาในการปฏิบัติเกี่ยวกับผลผลิตสั้น ไม่ยุ่งยาก นอกจากนั้นยังพบว่าอาจารย์ร้อยละ 63.1 ต้องการจะศึกษาต่อเพิ่มพูนความรู้ ร้อยละ 21.6 มีบทความหรือผลงานวิจัยด้านวิชาการเป็นสิ่งตีพิมพ์ร้อยละ 13.8 เคยได้รับประกาศนียบัตรหรือใบเกียรติคุณร้อยละ 46.2 เคยได้รับเลือกเป็นหัวหน้าคณะวิชา ร้อยละ 45.4 เข้าร่วมโครงการมากกว่า 2 ปี ร้อยละ 68.5 ไม่เกิน 2 ปี ร้อยละ 31.5 และเข้าร่วมโครงการต่ำกว่า 2 ปี ร้อยละ 31.5

นโยบายและการบริหารงาน : จากการศึกษา พบว่า อาจารย์ที่ปฏิบัติงานตามโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิต พอใจในนโยบายของกรมอาชีวศึกษาร้อยละ 64.6 และไม่พอใจในนโยบายและการบริหารงานร้อยละ 36.4 ส่วนใหญ่อาจารย์พอใจในนโยบายและการบริหารงาน เนื่องจากผู้บริหารมักจะประชุมหรือแจ้งแผนการปฏิบัติงานและเป้าหมายอยู่เสมอ คิดเป็นร้อยละ 58.5 เปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและแก้ปัญหา ร้อยละ 40 ผู้บริหารมีส่วนช่วยส่งเสริมแนะนำให้ปฏิบัติงานอย่างมีความสุขและสามารถช่วยแก้ไขปัญหาได้ทันที่ ร้อยละ 56.9 และผู้บริหารมักให้ความเป็นกันเองกับอาจารย์ที่ปฏิบัติงานในโครงการเท่าเทียมกัน ร้อยละ 60.8 ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สุรีพร เจริญนิช (2529:58) ซึ่งศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูอาสาสมัครเดินสอนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ พบว่า ครูอาสาสมัครเดินสอนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จพอใจในนโยบายและการบริหารงานร้อยละ 45.7

ความสัมพันธ์กับผู้ร่วมงาน : จากการศึกษา พบว่า อาจารย์ที่ปฏิบัติงานตามโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิต คิดว่าเพื่อนร่วมงานต่างเพศกันมักจะไม่สามารถปฏิบัติงานร่วมกันได้ตามหน้าที่ ความรับผิดชอบของโครงการ ซึ่งร้อยละ 71.5 ตอบว่าไม่ใช่ และร้อยละ 28.8 ตอบว่าใช่ ไม่สามารถ

ร่วมงานกันได้เนื่องจากเพศเป็นปัญหาและอุปสรรคในเรื่องการอยู่เวรยามกลางคืน และในกรณีที่มีปัญหาเกิดขึ้นจะมีการปรึกษาและแก้ไขปัญหาร่วมกันร้อยละ 82.3 และยินดีให้ความช่วยเหลือผู้ร่วมงานในกรณีที่เพื่อนร่วมงานมีปัญหส่วนตัวไม่สามารถปฏิบัติงานได้ด้วยความเต็มใจร้อยละ 92.3 สำหรับในการปฏิบัติงานปฏิภริยาระหว่างเพื่อนร่วมงาน มีลักษณะช่วยเหลือซึ่งกันและกันร้อยละ 71.5 ต่างคนต่างทำร้อยละ 24.7 ไม่แสดงความคิดเห็นร้อยละ 3.8 และอาจารย์ที่ปฏิบัติงานร่วมกันไม่มีความจริงจังและเอาเปรียบเสมอ ตอบว่า ไม่ใช่ร้อยละ 79.2 นอกจากนั้นนักศึกษาที่สอนในโครงการมีความรับผิดชอบในหน้าที่และปฏิบัติตามกฎระเบียบของวิทยาลัยร้อยละ 55.4 (มากให้คะแนน 70% ขึ้นไปปานกลาง 50-60% น้อยต่ำกว่า 50%) พื้นฐานการศึกษาของนักศึกษาที่จบจากสถาบันต่างกัน มีผลต่อการเรียนในโครงการร้อยละ 67.0 นักศึกษามีความไว้วางใจและมีความใกล้ชิดกับอาจารย์ผู้สอน ร้อยละ 58.5 และเคยมาปรึกษาปัญหาการเรียนและปัญหส่วนตัวร้อยละ 50 ปัญหาส่วนตัวของ นักศึกษาได้แก่ ปัญหาทางครอบครัวร้อยละ 72.3 ในการปฏิบัติงานตามโครงการปฏิรูปการเกษตรเพื่อชีวิตมีการส่งเสริมให้อาจารย์เข้าอบรม ประชุมทางวิชาการเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ร้อยละ 72.3 โดยเฉพาะสาขาวิชาพืชศาสตร์ มีการอบรมมาก ร้อยละ 38.1 รวมทั้งการประชุมอบรมครูพี่เลี้ยงร้อยละ 38.1 ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของประสงค์ ชูวิจิตร (2541:86) พบว่า กรรมการสถานศึกษาในสถานศึกษาเกษตรภาคใต้จะใช้ความเป็นกันเองกับเพื่อนร่วมงานในการปฏิบัติแบบให้เกียรติซึ่งกันและกัน ร้อยละ 41.6 รองลงมาได้แก่ การใช้แบบมีความจริงจังต่อกันและการเอาใจเขามาใส่ใจเรา คิดเป็นร้อยละ 31.4 และ 27.0 ตามลำดับ และกรรมการสถานศึกษาในสถานศึกษาเกษตรภาคใต้ ส่วนใหญ่ใช้บุคลิกภาพ “การยิ้มแย้มแจ่มใส” โดยให้เหตุผลว่ามีผลดีตรงการปฏิบัติงานคือ ทุกคนมีความเป็นกันเอง ร้อยละ 36.3 รองลงมาเป็น การให้ความร่วมมือดีในการปฏิบัติงาน และปัญหาความขัดแย้งมีน้อย คิดเป็นร้อยละ 32.8, 30.6 ตามลำดับ

สภาพตำแหน่ง : จากการศึกษา พบว่า อาจารย์ที่ปฏิบัติงานในโครงการปฏิรูปการศึกษเกษตรเพื่อชีวิต ได้ปฏิบัติงานตรงตามสาขาที่จบร้อยละ 69.2 และไม่ตรงสาขาที่จบร้อยละ 30.8 ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ พิศเพลิน เขียวหวาน (2521:บทคัดย่อ) พบว่า ปัญหาและความต้องการของโรงเรียนที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำ คือ การขาดครูผู้สอนเฉพาะสาขาวิชาโดยเฉพาะสาขาวิชาอาชีพ และยังพบว่ากรมอบหมายงานหรือกระจายความรับผิดชอบของโครงการเป็นไปตามเหมาะสม ร้อยละ 69.2 อาจารย์มีความพร้อมและสมัครใจในการปฏิบัติงานตามโครงการ ร้อยละ 73.8

ในภาพรวมของปัจจัยทางสังคม พบว่า อาจารย์ที่ปฏิบัติงานตามโครงการปฏิรูปการศึกษเกษตรเพื่อชีวิต เป็นเพศชายร้อยละ 63.8 มีอายุระหว่าง 30-40 ปี ร้อยละ 47.7 นับถือศาสนาพุทธร้อยละ 92.3 มีสถานภาพสมรสแล้วร้อยละ 86.9 ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีร้อยละ 83.8 ระดับ

ตำแหน่งอาจารย์ 2 ระดับ 7 ร้อยละ 46.2 อายุราชการมากกว่า 15 ปี ร้อยละ 58.4 สังกัดในคณะวิชา  
 ศึกษาศาสตร์ ร้อยละ 29.2 พอใจในนโยบายและการบริหารงานของกรมอาชีวศึกษาร้อยละ 64.6 ความ  
 สัมพันธ์กับผู้ร่วมงานคือ แม้ว่าต่างเพศกันก็สามารถร่วมปฏิบัติงานตามหน้าที่รับผิดชอบ ร้อยละ 71.5  
 อาจารย์ส่วนใหญ่ปฏิบัติตามสาขาวิชาที่จบร้อยละ 69.2

## ตาราง 2 ลักษณะทั่วไปของปัจจัยทางสังคม

	ปัจจัยทางสังคม	ร้อยละ (N=130)
เพศ		
	ชาย	63.8
	หญิง	36.2
อายุ (ปี)		
	ต่ำกว่า 30 ปี	8.5
	30-40 ปี	47.7
	41 ปี ขึ้นไป	43.8
ศาสนา		
	อิสลาม	6.9
	คริสต์	0.8
	พุทธ	92.3
สถานภาพ		
	โสด	10.0
	แต่งงานแล้ว	86.9
	ม่าย	3.1
ระดับการศึกษา		
	ต่ำกว่าระดับปริญญาตรี	1.5
	ปริญญาตรี	83.8
	ปริญญาโท	13.9
	ปริญญาเอก	0.8

ตาราง 2 (ต่อ)

ปัจจัยทางสังคม	ร้อยละ (N=130)
<b>ระดับตำแหน่ง</b>	
อาจารย์ 1 ระดับ 3	6.9
อาจารย์ 1 ระดับ 4	6.9
อาจารย์ 1 ระดับ 5	6.2
อาจารย์ 2 ระดับ 5	3.1
อาจารย์ 2 ระดับ 6	30.0
อาจารย์ 2 ระดับ 7	46.2
อาจารย์ 2 ระดับ 8	-
อาจารย์ 3 ระดับ 8	0.8
<b>อายุราชการ</b>	
อายุราชการหรือประสบการณ์ในการทำงาน	
ต่ำกว่า 6 ปี	6.2
6-10 ปี	10.8
11-15 ปี	24.6
มากกว่า 15 ปี	58.4
ท่านเคยหรือไม่เคยโยกย้ายจากสถานที่ทำงานเดิมหรือไม่	
เคยโยกย้าย	50.8
ไม่เคยโยกย้าย	49.2
<b>หน่วยงานที่สังกัด</b>	
ท่านสังกัดอยู่ในสาขาวิชา	
พื้นฐาน	21.5
ช่างเกษตร	10.0
ประมง	7.7
สัตวศาสตร์	15.4
พืชศาสตร์	29.2
ธุรกิจเกษตร	6.9
อุตสาหกรรมอาหาร	9.2

ตาราง 2 (ต่อ)

ปัจจัยทางสังคม	ร้อยละ (N=130)
ท่านต้องการที่จะศึกษาต่อหรือไม่	
ต้องการ	63.1
ไม่ต้องการ	36.9
ท่านมีผลงานด้านการวิจัยบ้างหรือไม่	
มี	21.5
ไม่มี	78.5
ท่านมีบทความหรือผลงานวิจัยด้านวิชาการเป็นสิ่งตีพิมพ์หรือไม่	
มี	13.8
ไม่มี	86.2
ท่านเคยได้รับใบประกาศนียบัตรหรือเกียรติคุณบ้างหรือไม่	
เคย	46.2
ไม่เคย	53.1
ท่านเคยได้รับเลือกเป็นหัวหน้าสาขาวิชาบ้างหรือไม่	
เคย	45.4
ไม่เคย	54.6
ท่านเข้าร่วมในโครงการเกษตรเพื่อชีวิตนานประมาณ	
ไม่เกิน 2 ปี	31.5
มากกว่า 2 ปี	68.5
<b>นโยบายและการบริหารงาน</b>	
ในการปฏิบัติงานโครงการเกษตร ท่านพอใจในนโยบายของกรมอาชีวศึกษาหรือไม่	
พอใจ	64.6
ไม่พอใจ	35.4
การปฏิบัติงานในโครงการของท่าน ผู้บริหารจะประชุมหรือแจ้งแผนแผนการปฏิบัติงานและเป้าหมายอยู่เสมอหรือไม่	
ใช่	58.5
ไม่ใช่	36.9
อื่นๆ	4.6

ตาราง 2 (ต่อ)

ปัจจัยทางสังคม	ร้อยละ (N=130)
นโยบายของกรมอาชีวศึกษาที่มีต่อโครงการเกษตรเพื่อชีวิต เพื่อนำไปปฏิบัติเป็นไปตามเป้าหมายหรือไม่	
เป็น	48.5
ไม่เป็น	51.5
ท่านพอใจนโยบายและการบริหารงานของโครงการเกษตรที่เปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และแก้ปัญหา	
มากน้อยเพียงใด	
มาก	40.0
น้อย	60.0
ในการปฏิบัติงานโครงการเกษตร ผู้บริหารมีส่วนช่วยส่งเสริมแนะนำให้ท่านปฏิบัติงานอย่างมีความสุขและสามารถช่วยแก้ไขได้ทันที่ใช่หรือไม่	
ใช่	56.9
ไม่ใช่	43.1
ผู้บริหารมักจะให้ความเป็นกันเองกับการปฏิบัติงานในโครงการเท่าเทียมกันใช่หรือไม่	
ใช่	60.8
ไม่ใช่	39.2
<b>ความสัมพันธ์กับผู้ร่วมงาน</b>	
ท่านคิดว่าเพื่อนร่วมงานต่างเพศกันมักจะไม่สามารถปฏิบัติงานร่วมกันได้ตามหน้าที่ความรับผิดชอบของโครงการ ใช่หรือไม่	
ใช่	28.5
ไม่ใช่	71.5
ในกรณีที่มีปัญหาเกิดขึ้นจะมีการปรึกษาและแก้ไขปัญหาาร่วมกัน	
ใช่	82.3
ไม่ใช่	17.7

ตาราง 2 (ต่อ)

ปัจจัยทางสังคม	ร้อยละ (N=130)
ท่านคิดว่าเพื่อนร่วมงานที่ปฏิบัติงานในโครงการเกษตร ไม่มีความ จริงใจ และเอาเปรียบท่านเสมอ ใช่หรือไม่	
ใช่	20.8
ไม่ใช่	79.2
ท่านยินดีให้ความช่วยเหลือผู้ร่วมงานที่ปฏิบัติงานโครงการเกษตรใน กรณีที่เขามีปัญหาส่วนตัวไม่สามารถปฏิบัติงานได้ ด้วยความเต็มใจ	
ใช่	92.3
ไม่ใช่	7.7
ในการปฏิบัติงานโครงการเกษตรปฏิกริยาระหว่างเพื่อนร่วมงานกับท่าน มีลักษณะเป็นอย่างไร	
ต่างคนต่างทำ	24.7
ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน	71.5
อื่นๆ ระบุ	3.8
นักศึกษาที่ท่านสอนในโครงการเกษตร มีความรับผิดชอบในหน้าที่และ ปฏิบัติตามกฎระเบียบต่างๆ ของวิทยาลัยเป็นอย่างไร (มากให้คะแนน 70% ขึ้นไป ปานกลาง 50-60% น้อยमतต่ำกว่า 50%)	
มาก	10.8
ปานกลาง	55.4
น้อย	33.8
พื้นฐานการศึกษาของนักศึกษาที่จบจากสถาบันต่างกัน มีผลต่อการเรียน ในโครงการเกษตรมากหรือน้อยเพียงใด	
มาก	51.5
ปานกลาง	33.1
น้อย	15.4

ตาราง 2 (ต่อ)

ปัจจัยทางสังคม	ร้อยละ (N=130)
นักศึกษาที่ท่านสอนมีความไว้วางใจและมีความใกล้ชิดต่อท่านมาก-น้อยเพียงใด	
มาก	31.5
ปานกลาง	58.5
น้อย	10.0
นักศึกษาที่ท่านสอน เคยมาปรึกษาปัญหาการเรียนและปัญหาส่วนตัวบ้างหรือไม่	
มาก	14.6
ปานกลาง	50.0
น้อย	39.4
ปัญหาของนักศึกษาในโครงการเกษตร มีปัญหาส่วนตัวเรื่องใดมากที่สุด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	
ปัญหาการเรียน	
ใช่	70.8
ไม่ใช่	29.2
ปัญหาทางเศรษฐกิจ	
ใช่	69.2
ไม่ใช่	30.0
ไม่ตอบ	0.8
ปัญหาครอบครัว	
ใช่	72.3
ไม่ใช่	26.2
ไม่ตอบ	1.5
ปัญหาชู้สาว	
ใช่	63.8
ไม่ใช่	35.4
ไม่ตอบ	0.8

ตาราง 2 (ต่อ)

ปัจจัยทางสังคม	ร้อยละ N=130)
วิทยาลัยของท่านส่งเสริมให้บุคลากรเข้าร่วมอบรมประชุมทางวิชาการ เพื่อเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติงานในโครงการหรือไม่	
ส่งเสริม	72.3
ไม่ส่งเสริม	26.9
ไม่ตอบ	0.8
ในกรณีที่ท่านตอบว่า ส่งเสริม มีการส่งเสริมกิจกรรมหรือสาขาวิชาใดมากที่สุด (n=94)	
พื้นฐาน	4.8
ช่างเกษตร	7.1
ประมง	2.4
สัตวศาสตร์	9.5
พืชศาสตร์	38.1
ครูพี่เลี้ยง	38.1
<b>สภาพตำแหน่งงาน</b>	
การปฏิบัติงานในโครงการเกษตรท่านได้ปฏิบัติงานตรงตามสาขาที่จบมาใช่หรือไม่	
ใช่	69.2
ไม่ใช่	30.8
ท่านคิดว่าการมอบหมายงานหรือการกระจายความรับผิดชอบของโครงการเกษตรเป็นไปอย่างเหมาะสม ใช่หรือไม่	
- ใช่	69.2
- ไม่ใช่	30.0
- ไม่ตอบ	0.8

ตาราง 2 (ต่อ)

ปัจจัยทางสังคม	ร้อยละ (N=130)
ในการปฏิบัติงานโครงการเกษตร ท่านมีความพร้อมและสมัครใจในการปฏิบัติงานโดยอิสระ ใช่หรือไม่	
ใช่	73.8
ไม่ใช่	25.4
ไม่ตอบ	0.8

## 1.2 ปัจจัยทางกายภาพ

ลักษณะทั่วไปของปัจจัยทางกายภาพ ดังแสดงในตาราง 3

ที่พักอาศัย : จากการศึกษา พบว่า อาจารย์ที่ปฏิบัติงานตามโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิต ส่วนใหญ่พักอาศัยบ้านพักราชการ ร้อยละ 70.8 บ้านพักส่วนตัว ร้อยละ 28.5 และบ้านเช่า ร้อยละ 0.8 ในกรณีที่ไม่ได้พักอาศัยบ้านพักราชการใช้เวลาในการเดินทางไม่เกิน 30 นาที ร้อยละ 86.2 ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ศักดา ราชนิยม (2532:23) พบว่า ครู-อาจารย์เกษตรส่วนใหญ่พักอยู่ในวิทยาลัยร้อยละ 87.1 จากการศึกษาพบว่า อาจารย์ส่วนใหญ่พักอาศัยบ้านพักราชการหรือภายในวิทยาลัยเนื่องจากสามารถปฏิบัติหน้าที่ราชการหรือปฏิบัติงานในโครงการได้เต็มที่ โดยเฉพาะการปฏิบัติโครงการงานฟาร์มแต่ละหมวดวิชาในช่วงเช้าระหว่างเวลา 05.30-07.30 นาฬิกา ส่วนอาจารย์ที่ไม่ได้พักอาศัยบ้านพักราชการไม่สามารถปฏิบัติโครงการงานฟาร์มในช่วงเช้าได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความพร้อม ความสมัครใจของอาจารย์แต่ละท่าน ผู้บริหารจะเข้าใจและเห็นใจไม่ถือว่าเป็นการขัดคำสั่งหรือกฎระเบียบของวิทยาลัย

สภาพแวดล้อมของการทำงาน : จากการศึกษา พบว่า สภาพแวดล้อมสภาพพื้นที่หรือภูมิประเทศของวิทยาลัยแต่ละวิทยาลัยเหมาะสมต่อการปฏิบัติงานโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิต ร้อยละ 82.3 เนื่องจากสถานที่ตั้งของวิทยาลัยแต่ละแห่งจะมีแหล่งน้ำสภาพดิน ภูมิอากาศเหมาะสมกับการปลูกพืชเลี้ยงสัตว์ ทำการประมง และแต่ละวิทยาลัยจะมีประวัติในการก่อตั้งมายาวนาน จึงมีการบริหารจัดการที่ดี โดยเฉพาะเมื่อมีโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิต รัฐบาลสนับสนุนด้านงบประมาณเพื่อช่วยนักศึกษาที่ด้อยโอกาสได้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีสามารถเลี้ยงตัวเองได้และมีอาจารย์ส่วนน้อยตอบว่าไม่เหมาะสมร้อยละ 16.9 เนื่องจากสภาพแวดล้อมฤดูกาลที่เปลี่ยนไปทำให้การปฏิบัติงานโครงการไม่เป็นไปตามกำหนดล่าช้า ดังนั้นสภาพพื้นที่แต่ละวิทยาลัยจึงส่งเสริมให้นักศึกษาทำโครงการเกษตรโดยลำดับโครงการเกษตรที่ส่งเสริมจากมากไปหาน้อยดังนี้คือ โครงการปลูกผักและโครงการเลี้ยงสัตว์ รองลงมาโครงการไม้ดอก โครงการประมงและโครงการนาข้าว โดยเฉพาะโครงการนาข้าวจะมีเฉพาะวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีพัทลุงแห่งเดียว เพราะสภาพพื้นที่เหมาะสมต่อการทำ

นาข้าวมากที่สุด นอกจากนี้จากการศึกษายังพบว่าสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปของแต่ละวิทยาลัยมีผลทำให้อาจารย์ที่ปฏิบัติงานตามโครงการปฏิรูปการศึกษาการเกษตรเพื่อชีวิตเกิดความท้อแท้คือ ร้อยละ 23.8 เพราะจากสภาพพื้นที่และภูมิอากาศของแต่ละวิทยาลัยในปัจจุบันไม่สามารถทำโครงการบางโครงการได้ เช่น โครงการปลูกผัก โครงการไม้ดอก เนื่องจากฤดูกาลที่เปลี่ยนแปลงไปฝนทิ้งช่วงเกิดภาวะแห้งแล้ง และไม่ท้อแท้ร้อยละ 76.2

ในภาพรวมของปัจจัยทางกายภาพ พบว่า อาจารย์ที่ปฏิบัติงานตามโครงการปฏิรูปการศึกษาการเกษตรเพื่อชีวิต ส่วนใหญ่พักอาศัยในบ้านพักราชการร้อยละ 70.8 และอาจารย์ที่พักบ้านพักส่วนตัวร้อยละ 28.5 ใช้เวลาเดินทางจากที่พักถึงวิทยาลัยไม่เกิน 30 นาที สภาพแวดล้อมของการทำงานโดยจำแนกตามสภาพพื้นที่ภูมิประเทศแต่ละวิทยาลัยมีความเหมาะสมร้อยละ 82.3 นักศึกษาทำโครงการเกษตรเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ โครงการปลูกผัก โครงการเลี้ยงสัตว์ โครงการไม้ดอก โครงการประมง และโครงการนาข้าว สภาพแวดล้อมโดยทั่วไปส่งผลให้อาจารย์เกิดความท้อแท้ร้อยละ 23.8 และไม่ท้อแท้ร้อยละ 76.2

### ตาราง 3 ลักษณะทั่วไปของปัจจัยทางกายภาพ

ปัจจัยทางกายภาพ	ร้อยละ (N=130)
<b>ที่พักอาศัย</b>	
ปัจจุบันท่านพักอาศัยที่ใด	
บ้านพักราชการ	70.7
บ้านพักส่วนตัว	28.5
บ้านเช่า	0.8
อื่นๆ ระบุ	-
ในกรณีที่ไม่ได้พักอาศัยบ้านพักราชการ ระยะทางจากบ้านพักไปที่ทำงานใช้	
เวลาเดินทาง (นาที)	
ไม่เกิน 30 นาที	86.2
มากกว่า 30 นาที	13.8

### ตาราง 3 (ต่อ)

ปัจจัยทางกายภาพ	ร้อยละ (N=130)
<b>สภาพแวดล้อมในการทำงาน</b>	
สภาพพื้นที่หรือภูมิประเทศของวิทยาลัยของท่านเหมาะสมต่อการปฏิบัติงานโครงการเกษตรหรือไม่	
เหมาะสม	82.3
ไม่เหมาะสม	16.9
ไม่ตอบ	0.8
สภาพพื้นที่วิทยาลัยของท่านส่งเสริมให้นักศึกษาทำโครงการเกษตรได้แก่โครงการ	
โครงการนาข้าว	
ทำ	19.2
ไม่ทำ	80.8
โครงการเลี้ยงสัตว์	
ทำ	100.0
ไม่ทำ	-
โครงการประมง	
ทำ	76.9
ไม่ทำ	23.1
โครงการพืชผัก	
ทำ	100.0
ไม่ทำ	-
โครงการไม้ดอก	
ทำ	80.8
ไม่ทำ	19.2
สภาพแวดล้อมโดยทั่วไปของวิทยาลัยของท่านต่อการปฏิบัติงานโครงการเกษตรทำให้ท่านเกิดความท้อแท้หรือไม่	
ไม่ท้อแท้	76.2
ท้อแท้	23.8

### 1.3 ปัจจัยทางจิตวิทยา

ลักษณะทั่วไปของปัจจัยทางจิตวิทยา ดังแสดงในตาราง 4

ความสำเร็จในการทำงาน : จากการศึกษา พบว่า งานที่ได้รับมอบหมายจากโครงการเกษตรได้รับผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์มากที่สุด คือ ร้อยละ 59.2 และโครงการเกษตรที่ไม่ประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ ร้อยละ 40.8 นอกจากนี้เป้าหมายการผลิตเป็นไปตามโครงการที่กำหนดไว้ ร้อยละ 58.9 และไม่เป็นไปตามเป้าหมายการผลิตของโครงการร้อยละ 41.1 ผลผลิตจากโครงการมีการจัดการครบวงจร (ผลิต จำหน่าย และบริโภคเอง) ร้อยละ 54.6 สามารถนำรายได้จากผลผลิตของโครงการไปขยายกิจการอื่นๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องกับโครงการ แต่ก่อให้เกิดประโยชน์ส่วนรวมของวิทยาลัยได้ร้อยละ 42.4 เท่านั้น ส่วนที่เหลือร้อยละ 53.8 ของรายได้จากผลผลิตของโครงการไม่สามารถนำไปเกี่ยวข้องกับกิจการอื่นๆ ของวิทยาลัย นักศึกษาจะเก็บไว้เป็นทุนในการทำโครงการรุ่นต่อไปและใช้จ่ายส่วนตัวที่จำเป็น ความสำเร็จในการทำงานของอาจารย์ที่ร่วมโครงการดูจากปัจจัยต่างๆ ที่กล่าวมาข้างต้นจะได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายตั้งแต่ผู้บริหาร เพื่อนร่วมงานและนักศึกษา รวมทั้งจิตสำนึกในการพัฒนาตนเอง

ความก้าวหน้า : จากการศึกษา พบว่า อาจารย์ที่ร่วมปฏิบัติงานตามโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิต มีประสบการณ์ ทักษะเพิ่มมากขึ้น ร้อยละ 75.4 ส่วนที่เหลือร้อยละ 24.6 ไม่ได้ทำให้มีประสบการณ์และทักษะเพิ่มขึ้น เหตุผลหนึ่งที่ทำให้อาจารย์มีประสบการณ์ทักษะเพิ่มขึ้น คือ การฝึกอบรมในสาขาวิชาที่ตนถนัดและมีความรู้ เพราะการอบรมเป็นวิธีการหนึ่งที่ใช้ในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่ช่วยให้ผู้เข้ารับการอบรมได้เพิ่มพูนความรู้ ความชำนาญ ความถนัด และประสบการณ์ ตลอดจนเจตคติอันจำเป็นและเหมาะสมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของงานที่ได้กระทำหรือที่ได้รับมอบหมาย (เนาวรัตน์ พลายน้อย 2527:135) ก่อนเข้าปฏิบัติงานโครงการเกษตรได้รับโอกาสพิจารณาความดีความชอบ โดยการเลื่อนตำแหน่งขึ้นเงินเดือนพิเศษมาแล้วไม่เกิน 2 ครั้ง ร้อยละ 84.6 และหลังปฏิบัติงานโครงการเกษตรได้เลื่อนตำแหน่งขึ้นเงินเดือนพิเศษมากกว่า 2 ครั้ง ร้อยละ 15.4 นอกจากนี้การปฏิบัติงานในโครงการเกษตรไม่ได้ทำให้อาจารย์มีรายได้พิเศษเพิ่มขึ้น หรือความเป็นอยู่ดีขึ้น ร้อยละ 85.4 และ 14.6 ตามลำดับ จะเห็นได้ว่าอาจารย์ที่ปฏิบัติงานในโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิตเป็นผู้เสียสละในการทำงานเพื่อส่วนรวม และก่อให้เกิดประโยชน์ ความรู้แก่นักศึกษาผู้ด้อยโอกาสเมื่อจบการศึกษาสามารถมีอาชีพเลี้ยงตัวเองได้ กล่าวได้ว่าอาจารย์ที่ปฏิบัติในโครงการเป็นผู้ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายให้ดีที่สุด ปฏิบัติงานอย่างมีจุดมุ่งหมาย และปฏิบัติงานโดยคำนึงถึงประสิทธิภาพของงาน (ประสงค์ ชูวิจิตร, 2541:86)

การยอมรับนับถือ : จากการศึกษา พบว่า ผู้บริหารและเพื่อนร่วมงานยอมรับและยกย่องในความสามารถและสมรรถภาพของอาจารย์ที่ปฏิบัติงานตามโครงการปฏิรูปการศึกษาเพื่อชีวิตมาก คือ

คิดเป็นร้อยละ 63.8 และรองลงมาคือร้อยละ 36.2 ผู้บริหารและเพื่อนร่วมงานไม่ยอมรับยกย่องในความสามารถและสมรรถภาพ ซึ่งใกล้เคียงกับการศึกษาของประสงค์ ชูวิจิตร (2541:89) พบว่า กรรมการสถานศึกษาในสถานศึกษาเกษตรภาคใต้ส่วนใหญ่ใช้วิธีการยกย่องชมเชยเพื่อนร่วมงานในการปฏิบัติงานด้วยคำพูดเป็นการส่วนตัวร้อยละ 67.3 รองลงมาคือการใช้วิธีการยกย่องชมเชยด้วยการพูดในที่ชุมชนและยอมรับได้ตั้งความคิดเห็นของผู้อื่นเป็นที่ยอมรับและดีกว่าร้อยละ 71.5 ยอมรับได้ได้ดี ทำให้การทำงานมีประสิทธิภาพร้อยละ 28.4 สอดคล้องกับวินัย สมมิตร และคณะ (2527:161) ได้กล่าวว่า การยอมรับและยกย่องชมเชยซึ่งกันและกันระหว่างกลุ่มบุคคลที่ทำงานร่วมกันเป็นหลักปรัชญาที่สำคัญของการมีมนุษยสัมพันธ์ และเป็นมูลเหตุที่สำคัญในการเสริมสร้างแรงจูงใจในการทำงานต่อเพื่อนร่วมงานหรือผู้บริหารให้มีความตั้งใจทำงานยิ่งขึ้นเป็นการให้กำลังใจโดยไม่ต้องลงทุน นอกจากนี้ยังมีผู้นำท้องถิ่นและเกษตรกรมีความเชื่อมั่นในความรู้ความสามารถร้อยละ 63.1 รองลงมาร้อยละ 36.1 และยังเป็นที่ยอมรับนับถือจากหน่วยงานราชการอื่นๆ รวมทั้งองค์กรเอกชน ซึ่งเกิดจากผลการปฏิบัติงานที่เป็นรูปธรรมร้อยละ 58.5

หน้าที่รับผิดชอบ : จากการศึกษา พบว่า อาจารย์ที่ปฏิบัติงานตามโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิต มีอิสระในการจัดเตรียมแผนการปฏิบัติงานรวมทั้งสามารถตัดสินใจด้วยตนเองต่องานที่ได้รับมอบหมาย ร้อยละ 83.8 และไม่สามารถตัดสินใจหรือมีอิสระในการจัดเตรียมแผนการปฏิบัติงานด้วยตนเองต่องานที่ได้รับมอบหมายร้อยละ 16.2 นอกจากนี้ยังสามารถแนะนำและแก้ไขปัญหาต่างๆ ต่อโครงการเกษตรที่นักศึกษาปฏิบัติอยู่ร้อยละ 81.5 ส่วนที่เหลือร้อยละ 18.5 ไม่สามารถแนะนำและแก้ไขได้จากการศึกษาของสมศักดิ์ แพรม่วง (2541 : 138) เรื่องความพึงพอใจของครู-อาจารย์ และนักศึกษาที่มีต่อการปฏิบัติงานตามโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิตในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกลุ่มภาคใต้ พบว่า การทำโครงการของนักศึกษามีปัญหา เนื่องจากนักศึกษขาดความรับผิดชอบ ไม่สนใจทำโครงการและเก็บจรรยาหรือทำแต่ไม่จริงจัง แต่พร้อมกันนั้นเปิดโอกาสให้นักศึกษาที่ปฏิบัติงานในโครงการแสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่และยอมรับเหตุผลของนักศึกษา ร้อยละ 92.3 ซึ่งสอดคล้องกับศูนย์ประสานงานการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิต กรมอาชีวศึกษา (2540 : 17) ได้กำหนดบทบาทและหน้าที่ของครูที่เลี้ยงไว้ดังนี้คือจะต้องรับผิดชอบดูแลเอาใจใส่ให้คำแนะนำปรึกษา ตลอดจนดูแลในด้าน การเรียน พัฒนาการของนักศึกษาอย่างใกล้ชิด ส่วนในเรื่องการปฏิบัติการสอนด้านทฤษฎีสามารถถ่ายทอดความรู้ได้ตรงตามวัตถุประสงค์ครอบคลุมเนื้อหาตามรายวิชา คิดเป็นร้อยละ 91.5 โดย เมธา เทิร์เมฆ (2541 : 6) กล่าวว่าไว้ว่ากระบวนการจัดการเรียนการสอนตามโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิตนั้นเป็นการจัดการศึกษาที่ทำให้ผู้เรียนศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตร (ปวช.) สาขาวิชาการเกษตรศาสตร์และเน้นวิชาเสริมสร้างศักยภาพทางวิชาชีพให้กับผู้

เรียนในเรื่องวิทยาศาสตร์ การใช้ห้องปฏิบัติการ การเรียนคอมพิวเตอร์ การบัญชี ภาษาอังกฤษ และวิชาอื่นๆ ตามความต้องการของผู้เรียน และใช้ระบบการจัดการศึกษาที่เกิดจากชีวิตจริงในการประกอบอาชีพเกษตร และนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาออกไปประกอบอาชีพส่วนตัว ประสบปัญหาขอคำปรึกษาขอความช่วยเหลือ พบว่า อาจารย์เต็มใจให้ความช่วยเหลือ คิดเป็นร้อยละ 88.5

ในภาพรวมของปัจจัยทางจิตวิทยา พบว่า อาจารย์ที่ปฏิบัติงานตามโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิตในด้านความสำเร็จในการทำงาน ส่วนใหญ่ได้รับผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ร้อยละ 59.2 เป้าหมายการผลิตเป็นไปตามโครงการกำหนดร้อยละ 48.5 และผลผลิตมีการจัดการครบวงจรร้อยละ 54.6 รายได้จากผลผลิตนำไปใช้ประโยชน์กับกิจการอื่นร้อยละ 42.4 และร้อยละ 53.8 นักศึกษาเก็บใช้เป็นทุนในครั้งต่อไป สำหรับความก้าวหน้าทำให้อาจารย์มีประสบการณ์มีทักษะเพิ่มมากขึ้นร้อยละ 75.4 มีการพิจารณาความดีความชอบก่อนเข้าร่วมโครงการโดยได้รับเงินเดือนพิเศษไม่เกิน 2 ครั้ง ร้อยละ 84.6 และหลังเข้าโครงการมากกว่า 2 ครั้ง ร้อยละ 15.4 นอกจากนั้นการเข้าร่วมโครงการไม่ได้ทำให้มีรายได้พิเศษหรือความเป็นอยู่ดีขึ้นกว่าเดิม ร้อยละ 85.4 ผู้บริหารและเพื่อนร่วมงานยอมรับและยกย่องในความสามารถร้อยละ 63.8 อาจารย์ที่ปฏิบัติในโครงการมีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดเตรียมแผนการปฏิบัติงานอย่างอิสระ สามารถตัดสินใจด้วยตัวเองร้อยละ 83.8

#### ตาราง 4 ลักษณะทั่วไปของปัจจัยทางจิตวิทยา

ปัจจัยทางจิตวิทยา	ร้อยละ (N=130)
<b>ความสำเร็จในการทำงาน</b>	
งานที่ได้รับมอบหมายจากโครงการเกษตรได้รับผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของโครงการที่ท่านทำไว้ใช่หรือไม่	
ใช่	59.2
ไม่ใช่	40.8
ในกรณีที่ใช่เป้าหมายของผลผลิตเป็นไปตามโครงการที่วางไว้ (n=77)	
ใช่	58.9
ไม่ใช่	41.1

#### ตาราง 4 (ต่อ)

ปัจจัยทางจิตวิทยา	ร้อยละ (N=130)
-------------------	----------------

ผลผลิตจากโครงการเกษตร ท่านมีการจัดการอย่างไร ครบวงจร ใช่หรือไม่	
ใช่	54.6
ไม่ใช่	44.6
ไม่ตอบ	0.8
รายได้จากผลผลิตของโครงการเกษตรสามารถนำไปขยายกิจการอื่นๆ ที่ ไม่เกี่ยวกับโครงการเกษตรได้หรือไม่	
ได้	42.4
ไม่ได้	53.8
อื่นๆ (ระบุ)	3.8
<b>ความก้าวหน้า</b>	
ก่อนท่านเข้าปฏิบัติงานโครงการเกษตรได้รับโอกาสพิจารณาความดีความ ชอบโดยการเลื่อนตำแหน่งหรือขึ้นเงินเดือนพิเศษมาแล้ว (ครั้ง)	
ไม่เกิน 2 ครั้ง	84.6
มากกว่า 2 ครั้ง	15.4
และหลังปฏิบัติงานโครงการเกษตรแล้วท่านได้รับโอกาสพิจารณาความดี ความชอบ โดยการเลื่อนตำแหน่งหรือขึ้นเงินเดือนพิเศษ (ครั้ง)	
ไม่เกิน 2 ครั้ง	98.5
มากกว่า 2 ครั้ง	1.5
ในการปฏิบัติงานโครงการเกษตร ทำให้ท่านมีประสบการณ์ มีทักษะเพิ่ม ขึ้น ใช่หรือไม่	
ใช่	75.4
ไม่ใช่	24.6

ตาราง 4 (ต่อ)

การปฏิบัติงานโครงการเกษตร ทำให้ท่านมีรายได้พิเศษเพิ่มขึ้น	
ใช่	14.6
ไม่ใช่	85.4
<b>การยอมรับนับถือ</b>	
ผู้ร่วมงานยอมรับและยกย่องในความสามารถและ สมรรถภาพในการปฏิบัติงานโครงการเกษตร ใช่หรือไม่	
ใช่	63.8
ไม่ใช่	36.2
ผู้นำท้องถิ่นและเกษตรกรมีความเชื่อมั่นในความรู้ความสามารถของท่าน ใช่หรือไม่	
ใช่	63.1
ไม่ใช่	36.1
ไม่ตอบ	0.8
ท่านเป็นที่ยอมรับนับถือจากหน่วยงานราชการอื่นๆ รวมทั้งองค์กรเอกชน ซึ่งเกิดจากผลการปฏิบัติงานโครงการเกษตรที่เป็นรูปธรรม ใช่หรือไม่	
ใช่	58.5
ไม่ใช่	40.0
ไม่ตอบ	1.5
<b>หน้าที่ความรับผิดชอบ</b>	
ท่านมีอิสระในการจัดเตรียมแผนการปฏิบัติงานรวมทั้งสามารถตัดสินใจ ด้วยตนเองต่องานที่ได้รับมอบหมายจากโครงการเกษตร ใช่หรือไม่	
ใช่	83.8
ไม่ใช่	16.2

#### ตาราง 4 (ต่อ)

ท่านสามารถแนะนำและแก้ไขปัญหาต่างๆ ต่อโครงการเกษตรที่นักศึกษาปฏิบัติอยู่ ใช่หรือไม่	
ใช่	81.5
ไม่	18.5
ท่านเปิดโอกาสให้นักศึกษาที่ปฏิบัติงานในโครงการเกษตรแสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่ และยอมรับเหตุผลของนักศึกษา ใช่หรือไม่	
ใช่	92.3
ไม่	7.7
ในการปฏิบัติการสอนทางทฤษฎี ท่านสามารถถ่ายทอดหรือสื่อความรู้ได้ตรงตามวัตถุประสงค์และครอบคลุมเนื้อหาตามรายวิชา ใช่หรือไม่	
ใช่	91.5
ไม่	8.5
นักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาออกไปประกอบอาชีพส่วนตัวประสบปัญหาขอคำปรึกษาขอความช่วยเหลือท่านยังเต็มใจให้ความช่วยเหลือ ใช่หรือไม่	
ใช่	88.5
ไม่	11.5

---

**2. ความพึงพอใจของอาจารย์ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกลุ่มภาคใต้ตอนล่างที่มีต่อการปฏิบัติงานตามโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิต**

จากตารางที่ 5 ระดับความพึงพอใจของอาจารย์ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกลุ่มภาคใต้ตอนล่างที่มีต่อการปฏิบัติงานตามโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิต ตัวชี้วัดที่ได้วัดความพึงพอใจด้านการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา ด้านการจัดเตรียมและพัฒนาที่พักอาศัย ด้านการพัฒนาพื้นที่ทำกินของนักศึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการทำโครงการของนักศึกษา ด้านการสนับสนุนโครงการ ด้านการประกอบอาหารและการรับประทานอาหาร ด้านการบริหารเงินอุดหนุน ด้านการฝึกอบรมวินัย และฝึกความรับผิดชอบ และด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร (รายละเอียดเพิ่มเติมในภาคผนวก จ) ซึ่งสามารถอธิบายในรายละเอียดได้ดังนี้

ด้านเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา : พบว่า ความพึงพอใจของอาจารย์ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกลุ่มภาคใต้ตอนล่างที่มีต่อการปฏิบัติงานตามโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิต ด้านรายข้อสถานศึกษา เตรียมสถานที่รองรับการเข้าเรียนของนักศึกษาในโครงการไว้อย่างเพียงพอและสถานศึกษาได้มีการปรับปรุงพื้นที่จัดเตรียมแหล่งน้ำ เพื่อการเกษตรเพียงพอต่อการทำโครงการเกษตรเพื่อชีวิตอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนการสอนตามโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิตนั้นสร้างความพึงพอใจให้แก่อาจารย์ผู้ปฏิบัติงานในระดับมาก ซึ่งมีความสอดคล้องกับแนวคิดของเมธา เหิรเมศ (2541:6) กล่าวว่า กระบวนการจัดการเรียนการสอนตามโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิตนั้น เน้นให้ผู้เรียนศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปว.ช) สาขาวิชาเกษตรศาสตร์ และเน้นวิชาเสริมสร้างศักยภาพทางวิชาชีพให้กับผู้เรียนในเรื่องวิทยาศาสตร์ การใช้ห้องปฏิบัติการ การเรียนคอมพิวเตอร์ การบัญชี ภาษาอังกฤษ และวิชาอื่นๆ เข้ามาเสริมตามความต้องการของผู้เรียน และให้นักศึกษาทุกคนทำโครงการเกษตรเพื่อผลิตอาหาร ฝึกความชำนาญจากการประกอบอาชีพเกษตรในพื้นที่วิทยาลัย โดยมีอาจารย์ให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิดและมีการปรับปรุงพื้นที่และจัดเตรียมแหล่งน้ำให้เหมาะสมต่อการทำโครงการเกษตร แต่เมื่อพิจารณารายข้อที่เหลือพบว่าอาจารย์ที่ปฏิบัติงานตามโครงการปฏิรูปเกษตรเพื่อชีวิตมีความพึงพอใจระดับปานกลาง ซึ่งได้แก่ สถานศึกษาได้จัดเตรียมครุภัณฑ์วัสดุ-อุปกรณ์สำหรับการปฏิบัติงานและจัดเตรียมโครงการ เช่น โครงการปลูกพืชเลี้ยงสัตว์ เพื่อจะได้มีวัตถุดิบใช้ประกอบอาหารในช่วงแรกของการเข้าเรียน เนื่องจากโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิตเป็นนโยบายของรัฐบาลที่เริ่มดำเนินการในปีการศึกษา 2539 จึงทำให้สถานศึกษาบางแห่งมีวัสดุ-อุปกรณ์ที่เก่าชำรุด บางส่วนสูญหาย ที่เหลือจึงมีจำนวนไม่เพียงพอต่อความต้องการของนักศึกษา บางสถานศึกษาพบที่มีการเบิกจ่ายวัสดุ-อุปกรณ์จากพัสดุกลางของวิทยาลัยไปใช้ตามพัสดุคณะวิชาต่างๆ ให้นักศึกษาเบิกใช้ในงานโครงการเกษตร นักศึกษาไม่มีความรับผิดชอบทำให้วัสดุ-อุปกรณ์สูญหาย เช่น มีดพร้า จอบ กรรไกรตัดแต่ง บุ้งก็ ฯลฯ ทำให้วิทยาลัยไม่มีงบประมาณในการจะจัดซื้อใหม่ และมีผลต่อการทำโครงการของนักศึกษาด้วย ทำให้การปฏิบัติงานไม่เป็นไปตาม

นโยบายของโครงการดีเท่าที่ควร สถานศึกษาบางแห่งไม่สามารถจะปฏิบัติงานได้เต็มที่ตามศักยภาพของสถานศึกษาและบุคลากรที่รับผิดชอบเนื่องจากรับนักศึกษาเข้ามาเรียนจำนวนไม่สอดคล้องกับจำนวนบุคลากร

ด้านการจัดเตรียมและพัฒนาที่พักอาศัย : พบว่า ความพึงพอใจของอาจารย์ที่ปฏิบัติงานมากตามโครงการปฏิรูปการเกษตรเพื่อชีวิตในรายชื่อสถานศึกษาได้จัดเตรียมห้องพักเพียงพอต่อจำนวนนักศึกษาอยู่ในระดับมาก เพราะกรมอาชีวศึกษาได้กำหนดแนวทางให้สถานศึกษาแต่ละแห่งจัดให้นักศึกษาทุกคนต้องอยู่ประจำในสถานศึกษาโดยจัดให้พักอาศัยรวมกันในบ้านพักที่จัดสร้างไว้รองรับเป็นบ้านพักขนาด 8 คน, 16 คน หรือ 32 คน แล้วแต่รูปแบบของการก่อสร้างที่เป็นบ้านเดี่ยว บ้านแฝดคู่ และบ้านแฝด 4 ยูนิต มาตรฐานเบื้องต้นของการพักอาศัยประกอบด้วยห้องนอน ห้องน้ำ และห้องส้วม ส่วนรายชื่อที่อาจารย์มีความพึงพอใจระดับปานกลางได้แก่ สถานศึกษาได้ดำเนินการก่อสร้างปรับปรุงที่อยู่อาศัยให้มีความน่าอยู่น่าอาศัยได้ถูกสุขลักษณะ สถานศึกษาได้กำหนดกติกาในการอยู่ร่วมกันในที่พักอย่างเหมาะสม เช่น การรักษาความสะอาดเวลาตื่นนอน การทำการบ้าน สถานศึกษามีการจัดเวรยามผู้รับผิดชอบในการดูแลรักษาความปลอดภัยของทรัพย์สินในที่พักอาศัยสถานศึกษามีการวางแผนและจัดสัดส่วนพื้นที่ใช้สอยในบริเวณที่พักอาศัย มีการจัดประดับประดาตกแต่งอย่างเหมาะสม และสถานศึกษาจัดเตรียมที่พักได้มาตรฐานเหมาะสม เช่น มีมุ้งลวด เหล็กดัด โต๊ะทำงาน ห้องอ่านหนังสือ มีตู้สำหรับใส่เสื้อผ้าของผู้ใช้ส่วนตัว เนื่องจากสถานศึกษามีการดำเนินการก่อสร้างที่อยู่อาศัยของนักศึกษาเป็นเวลาหลายปีมีผลทำให้ที่อยู่อาศัยทรุดโทรม โดยเฉพาะมุ้งลวด โต๊ะทำงาน ห้องอ่านหนังสือ ตู้สำหรับใส่เสื้อผ้า ประกอบกับนักศึกษาขาดจิตสำนึกในการรักษาความสะอาด รักษาทรัพย์สินขาดความเป็นระเบียบเรียบร้อย ไม่มีการจัดสภาพภูมิทัศน์ที่ดี และงบประมาณที่จะนำมาซ่อมแซมพัฒนามีจำกัด และการจัดสรรล่าช้า และรายชื่อที่เหลือนักศึกษามีความพึงพอใจในระดับน้อย คือ สถานศึกษาไม่สามารถจัดห้องพักให้เพียงพอต่อจำนวนนักศึกษาทำให้เกิดการเบียดเสียดคับแคบ เนื่องจากบางสถานศึกษานักศึกษามีจำนวนมาก โดยเฉพาะสถานศึกษาที่อยู่ใกล้เมืองใหญ่หรือตัวจังหวัดที่มีคมนาคมสะดวกส่งผลให้ห้องพักอาศัยไม่เพียงพอต่อจำนวนนักศึกษา นักศึกษาต้องอยู่รวมกันในห้องพักเบียดเสียดคับแคบ ห้องน้ำไม่เพียงพอ

ด้านการพัฒนาพื้นที่ทำกินของนักศึกษา : พบว่า ความพึงพอใจของอาจารย์ที่ปฏิบัติงานตามโครงการปฏิรูปการศึกษาระดับมัธยมศึกษาเพื่อชีวิตในรายชื่อทุกชื่อจะอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ สถานศึกษาได้ปรับปรุงพื้นที่ทำกิน มีความเหมาะสมต่อการทำโครงการให้ทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนการใช้ประโยชน์จากพื้นที่ทำกิน ใช้เทคโนโลยีทันสมัยต่อโครงการเพื่อก่อให้เกิดผลผลิตที่ยั่งยืนและสามารถใช้พื้นที่ในการทำเกษตรตามทฤษฎีใหม่ เนื่องจากสถานศึกษาจะมีสภาพภูมิประเทศและสภาพแวดล้อม

ล้อมแตกต่างกันตามสถานที่ตั้ง ส่งผลให้สถานศึกษาขาดแคลนแหล่งน้ำ พื้นที่ทำกินไม่เหมาะสมแม้จะมีการวางแผนร่วมกันในการจะใช้ประโยชน์จากพื้นที่ทำกิน ปัจจัยอื่นๆ ที่ไม่สามารถคาดการณ์ล่วงหน้าได้ เช่น การเกิดสภาพแห้งแล้งฝนทิ้งช่วง ปราบกฏการณ์จากธรรมชาติ ขาดแคลนอุปกรณ์ในการพัฒนาพื้นที่ทำกินที่ทันสมัย เช่น เครื่องจักรกลต่างๆ เครื่องมือทุ่นแรง ส่วนใหญ่จะใช้แรงงานจากนักศึกษา พื้นที่ทำกินอยู่ไกลจากที่พักและปัญหาสัตว์เลื้อยเข้าทำลาย

ด้านการจัดการเรียนการสอน : พบว่า ความพึงพอใจของอาจารย์ที่ปฏิบัติงานตามโครงการปฏิรูปการเกษตรเพื่อชีวิต ด้านรายชื่อ การกำหนดครูพี่เลี้ยงต่อจำนวนนักศึกษาที่รับผิดชอบครู 1 คน ต่อนักศึกษา 30 คน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากครูพี่เลี้ยงสามารถดูแลควบคุมและให้คำแนะนำแก่นักศึกษาอย่างทั่วถึง และมีการกำหนดให้ครูพี่เลี้ยงพบปะนักศึกษาสัปดาห์ละสองคาบในชั่วโมงกิจกรรม นักศึกษาที่มีปัญหาเรื่องเรียน ส่วนตัวสามารถพูดคุยและขอคำแนะนำได้ เป็นการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีต่อกัน ส่วนรายชื่อที่เหลือความพึงพอใจของอาจารย์อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อได้แก่สถานศึกษาได้กำหนดตารางการปฏิบัติงานประจำวันได้สอดคล้องกับช่วงระยะเวลาการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพพื้นฐานและวิชาสามัญมีความเหมาะสม การจัดการเรียนการสอนวิชาชีพเป็นกลุ่มรายวิชามีความสอดคล้องกัน เน้นให้นักศึกษาได้เรียนรู้ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติทางการเกษตรสามารถนำไปประกอบอาชีพได้จริงเมื่อจบการศึกษา และจัดเวลาในการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานอย่างเหมาะสม เนื่องจากหลักสูตรไม่สอดคล้องกันระหว่างภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ เนื้อหาวิชาพื้นฐานมากเกินไปนักศึกษาไม่ไหวเพราะนักศึกษามีความรู้พื้นฐานต่ำ เรียนไม่รู้เรื่อง ขาดความรับผิดชอบ นักศึกษาในโครงการส่วนใหญ่มีผลการเรียนต่ำมาก สถานศึกษาไม่ได้กำหนดผลการเรียนเวลาสมัครเข้าเรียน ดังนั้นจะเน้นทักษะมากกว่าวิชาการเพื่อนักศึกษาจบออกไปสามารถประกอบอาชีพได้

ด้านการทำโครงการของนักศึกษา : พบว่า ความพึงพอใจของอาจารย์ที่ปฏิบัติงานตามโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิต ด้านรายชื่อทุกข้อได้แก่ นักศึกษาสามารถเขียนโครงการเพื่อทำโครงการเกษตรด้วยตนเอง ทำโครงการเกษตรอย่างต่อเนื่อง ทำให้ผู้เรียนได้รับความรู้ความชำนาญในด้านการผลิต การจัดการและตลาด สามารถฝึกให้นักศึกษามีความพร้อมเพื่อนำไปประกอบเป็นอาชีพในอนาคตอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากนักศึกษาไม่สามารถเขียนโครงการเพื่อทำโครงการเกษตรด้วยตนเอง ส่วนใหญ่อาจารย์ที่ปรึกษาหรืออาจารย์ควบคุมโครงการเขียนให้ นักศึกษาขาดความรับผิดชอบไม่สนใจและเกียจคร้านในการทำโครงการ มีการบังคับให้นักศึกษาทุกคนต้องทำ ครูพี่เลี้ยงมีบทบาทในการควบคุมโครงการมาก การทำโครงการเกษตรไม่ต่อเนื่อง สืบเนื่องจากระยะเวลาในการปฏิบัติมีไม่เพียงพอต่อโครงการแต่ละโครงการ งบประมาณไม่เพียงพอ มีปัญหาการตลาดจำหน่ายผลผลิตไม่ได้ ผลผลิตไม่ก่อให้เกิดรายได้

ด้านการสนับสนุนโครงการ : พบว่า ความพึงพอใจของอาจารย์ที่ปฏิบัติงานตามโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิต ด้านรายข้อ รัฐให้การสนับสนุนเงินอุดหนุนสำหรับทำโครงการเกษตรแก่นักศึกษาคนละ 5,000 บาท/ปีการศึกษา มีความเพียงพอและสม่ำเสมออยู่ในระดับมาก เนื่องจากอาจารย์ที่ปฏิบัติงานในโครงการเห็นว่ารัฐสามารถช่วยนักศึกษาที่ด้อยโอกาสทางการเงินให้มีโอกาสเหมือนกับคนอื่น ๆ ในสังคม มีอนาคตที่ดีต่อไปภายภาคหน้า และใช้จ่ายเงินงบประมาณที่สนับสนุนโครงการให้คุ้มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุดกับนักศึกษา ลดปัญหาการขาดแคลนเงินทุนของนักศึกษาได้ระดับหนึ่ง รายข้อที่เหลือซึ่งได้แก่ สถานศึกษาได้รับการสนับสนุนโครงการจากหน่วยราชการและเอกชนภายในจังหวัด ได้รับความร่วมมือและสนับสนุนโครงการจากบุคลากรภายในสถานศึกษาและชุมชนในท้องถิ่น อาจารย์ที่ปฏิบัติงานในโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิตมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง เนื่องจากสถานศึกษาไม่ได้ประชาสัมพันธ์หรือขอความช่วยเหลือไปยังหน่วยงานราชการและองค์กรเอกชนในท้องถิ่น ซึ่งไม่ได้รับการสนับสนุนในเรื่องเงินช่วยเหลือ เครื่องมือ อุปกรณ์ เมล็ดพันธุ์พืชพันธุ์สัตว์ แม้แต่บุคลากรภายในสถานศึกษาไม่สามารถจะช่วยเหลือหรือสนับสนุนโครงการแก่นักศึกษาได้ เพราะเงินเดือนหรือค่าตอบแทนของอาจารย์หรือบุคลากรภายในสถานศึกษาเพียงพอสำหรับเลี้ยงครอบครัวเท่านั้น แต่สามารถคอยแนะนำช่วยเหลือในการทำโครงการของนักศึกษาได้

ด้านการประกอบอาหารและรับประทานอาหาร : พบว่า ความพึงพอใจของอาจารย์ที่ปฏิบัติงานตามโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิต ด้านรายข้อทุกข้ออยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งได้แก่ นักศึกษามีพื้นฐานในเรื่องโภชนาการในการประกอบ สามารถจัดเตรียมอาหารและประกอบอาหารเองได้ จัดเวรรับผิดชอบในการประกอบอาหาร โดยไม่ต้องมีครูพี่เลี้ยงแนะนำ สามารถนำผลผลิตจากโครงการมาประกอบอาหารในแต่ละวันด้วยสูตรอาหารต่างกัน แต่มีคุณค่าทางอาหารสูง มีความรับผิดชอบเกี่ยวกับการทำความสะอาดเครื่องครัว หมุนเวียนเปลี่ยนกันและจัดเตรียมอุปกรณ์งานบ้าน เนื่องจากสถานศึกษาได้จัดเตรียมอุปกรณ์ งานบ้านงานครัวไว้บริการแก่นักศึกษา ครูพี่เลี้ยงได้มีการจัดเวร มอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับการเตรียมอาหาร ประกอบอาหารให้กับนักศึกษาและทำความสะอาดเครื่องครัวหมุนเวียนเปลี่ยนกันไป จากการการสอบถามพบว่านักศึกษาไม่ค่อยให้ความร่วมมือขาดความรับผิดชอบ ไม่ตรงต่อเวลา นักศึกษาซื้ออาหารรับประทานเอง ขาดการประสานงานระหว่างฝ่ายโครงการผลิตกับฝ่ายประกอบอาหารไม่ได้ทำอาหารจากวัตถุดิบที่ผลิตได้ ครูพี่เลี้ยงและแม่ครัวเป็นผู้ประกอบอาหารให้แก่ศึกษา นักศึกษาไม่มีความรู้ด้านโภชนาการ

ด้านการบริหารเงินอุดหนุน : พบว่า ความพึงพอใจของอาจารย์ที่ปฏิบัติงานตามโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิต ด้านรายข้อทุกข้ออยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งได้แก่สถานศึกษาได้แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารเงินอุดหนุนและดูแลเงินกองทุนของนักศึกษาได้อย่างเหมาะสมกับบุคคล แต่งตั้ง

ตัวแทนนักศึกษาเป็นคณะกรรมการบริหารเงินอุดหนุนและเงินกองทุน การบริหารเงินกองทุนเป็นโครงการที่ให้ผลตอบแทนเร็วคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด และการอนุมัติเงินกองทุน เน้นโครงการที่ให้ผลผลิตเพื่อจำหน่ายและเป็นวัตถุประสงค์ในการประกอบอาหารเป็นหลัก เนื่องจากสถานศึกษาได้แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารเงินอุดหนุน และดูแลเงินกองทุนของนักศึกษาไม่เหมาะสมกับบุคคล ขาดเอกภาพในการดำเนินงาน มีการนำเงินอุดหนุนไปใช้ไม่ถูกต้องประสงค์ เงินอุดหนุนน้อยเกินไปไม่เพียงพออนุมัติเงินล่าช้า เบิกจ่ายยากจะได้เฉพาะโครงการที่สำคัญๆ เท่านั้น นักศึกษาไม่มีส่วนร่วมและไม่ทราบรายละเอียดของเงินอุดหนุน

ด้านการเปรียบเทียบวิจัยและฝึกความรับผิดชอบ : พบว่า ความพึงพอใจของอาจารย์ที่ปฏิบัติงานตามโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิต ด้านรายชื่อนักศึกษาทุกคนได้มีส่วนร่วมกิจกรรม อ.ก.ท. อยู่ในระดับมาก เนื่องจากกิจกรรม อ.ก.ท. เป็นกิจกรรมที่บังคับให้นักศึกษาทุกคนที่เข้ามาเรียนในสถานศึกษาเป็นสมาชิก ดังนั้นทุกคนจึงร่วมกิจกรรมตั้งแต่ อ.ก.ท. ระดับหน่วย ระดับภาค จนถึงระดับชาติ รายชื่อที่เหลือซึ่งได้แก่นักศึกษาได้ฝึกตนเองในการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นอย่างมีวินัย ได้รับการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และฝึกการเขียนรายงานประจำวันเกี่ยวกับความรับผิดชอบในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ความพึงพอใจของอาจารย์อยู่ในระดับปานกลาง เพราะว่า นักศึกษาขาดระเบียบวินัยและความรับผิดชอบต้องคอยว่าดักเตือนอยู่ตลอดเวลา เนื่องจากส่วนใหญ่ศึกษามีพื้นฐานจากครอบครัวที่แตกแยกขาดความอบอุ่น ประกอบกับสถานศึกษาขาดบุคลากรที่มีความใจจริงและตั้งใจจริงในการเปรียบเทียบวินัย อบรมคุณธรรม จริยธรรมแก่นักศึกษา ขาดครูที่เลี้ยงที่เสียสละเพราะมีเวลาจำกัด ขาดการกวดขัน ทำให้ขาดความกระตือรือร้นที่จะปรับปรุงตนเอง

ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร : พบว่า ความพึงพอใจของอาจารย์ที่ปฏิบัติงานตามโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิต ด้านรายชื่อ สถานศึกษาได้ให้การสนับสนุนและส่งเสริมกิจกรรม อ.ก.ท. เพื่อเสริมหลักสูตรได้อย่างเหมาะสมและต่อเนื่องอยู่ในระดับมาก เนื่องจากกิจกรรม อ.ก.ท. เป็นกิจกรรมหลักของสถานศึกษาและนักศึกษาทุกคนต้องเป็นสมาชิกและร่วมกิจกรรม ส่วนรายชื่อนักศึกษาที่เหลือได้แก่นักศึกษาได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมส่งเสริมรักษาสีแกวและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ได้มีโอกาสทัศนศึกษา ดูงานนอกสถานที่ เพื่อพัฒนาความรู้และประสบการณ์ ส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรม นันทนาการเพื่อเป็นการผ่อนคลายความเครียด ความพึงพอใจของอาจารย์อยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากไม่มีการวางแผนในการจัดกิจกรรมและมีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรน้อยมาก โดยเฉพาะกิจกรรมส่งเสริมรักษาสีแกวและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ประกอบกับสถานศึกษามีบุคลากรที่รับผิดชอบเกี่ยวกับกิจกรรมดังกล่าวน้อยหรือไม่มีเลย ส่วนกิจกรรมนันทนาการ ดูงานนอกสถานที่ทางสถานศึกษาไม่ได้จัดให้นักศึกษามีแต่กิจกรรม อ.ก.ท. กิจกรรมเพียงอย่างเดียว

**ตารางที่ 5** ความพึงพอใจของอาจารย์ที่มีต่อการปฏิบัติงานตามโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิต

ข้อความ	ค่าทางสถิติ		
	$\bar{X}$	SD	ระดับความพึงพอใจ
<b>ด้านการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา</b>			
1. สถานศึกษาเตรียมสถานที่รองรับการเข้าเรียนของนักศึกษาในโครงการไว้อย่างเพียงพอ	3.59	0.94	มาก
2. สถานศึกษาได้มีการปรับปรุงพื้นที่จัดเตรียมแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรเพียงพอต่อการทำโครงการเกษตรเพื่อยั่งยืน	3.51	1.02	มาก
3. สถานศึกษาได้จัดเตรียมครุภัณฑ์วัสดุ-อุปกรณ์ สำหรับการปฏิบัติงานตามโครงการไว้อย่างเพียงพอ	3.12	0.86	ปานกลาง
4. สถานศึกษาจัดเตรียมโครงการเกษตร เช่น โครงการปลูกพืชเลี้ยงสัตว์ไว้เพียงพอ เพื่อจะได้มีวัตถุดิบใช้ประกอบอาหารในช่วงแรกของการเข้าเรียน	2.94	1.02	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวม	3.29	0.96	ปานกลาง
<b>ด้านการจัดเตรียมและพัฒนาที่พักอาศัย</b>			
5. สถานศึกษาได้ดำเนินการก่อสร้างปรับปรุงที่พักอาศัยให้ความน่าอยู่น่าอาศัยได้ถูกสุขลักษณะ	3.34	0.85	ปานกลาง
6. สถานศึกษาได้จัดเตรียมห้องพักเพียงพอต่อจำนวนนักศึกษา	3.79	0.95	มาก
7. สถานศึกษาสามารถจัดห้องพักให้เพียงพอต่อจำนวนนักศึกษาไม่ทำให้เกิดการเบียดเสียดคับแคบ	2.43	1.19	น้อย
8. สถานศึกษาได้กำหนดกติกาในการอยู่ร่วมกันในที่พักอย่างเหมาะสม	3.40	0.94	ปานกลาง
9. สถานศึกษามีการจัดเวรยามผู้รับผิดชอบในการดูแลรักษาความปลอดภัยของทรัพย์สินในที่พักอาศัย	3.01	1.08	ปานกลาง
10. สถานศึกษามีการวางแผนและจัดสัดส่วนพื้นที่ใช้สอยในบริเวณที่พักอาศัย มีการจัดประดับตกแต่งอย่างเหมาะสม	3.00	0.86	ปานกลาง
11. สถานศึกษาจัดเตรียมที่พักอาศัยได้มาตรฐานเหมาะสม เช่น มีมุ้งลวด เหล็กดัด โต๊ะทำงาน ห้องอ่านหนังสือและมีตู้สำหรับใส่เสื้อผ้าของผู้ใช้ส่วนตัว	3.01	1.01	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวม	3.14	0.98	ปานกลาง

**ตารางที่ 5** (ต่อ)

ข้อความ	ค่าทางสถิติ		
	$\bar{X}$	SD	ระดับความ

<b>ด้านการพัฒนาพื้นที่ทำกินของนักศึกษา</b>			
12. สถานศึกษาได้ปรับปรุงพื้นที่ทำกิน มีความเหมาะสมต่อการทำโครงการ	3.38	0.79	ปานกลาง
13. สถานศึกษาได้ให้คนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนการใช้ประโยชน์จากพื้นที่ทำกิน	2.94	1.07	ปานกลาง
14. สถานศึกษาได้ใช้เทคโนโลยีทันสมัยต่อโครงการเพื่อก่อให้เกิดผลผลิตที่ยั่งยืน	2.83	0.94	ปานกลาง
15. สถานศึกษาสามารถใช้พื้นที่ในการทำเกษตรตามทฤษฎีใหม่	3.09	0.98	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวม	3.06	0.94	ปานกลาง
<b>ด้านการจัดการเรียนการสอน</b>			
16. สถานศึกษาได้กำหนดตารางการปฏิบัติงานประจำวันได้สอดคล้องกับช่วงระยะเวลา	3.31	0.91	ปานกลาง
17. การจัดการเรียนการสอนวิชาชีพพื้นฐานและวิชาสามัญมีความเหมาะสม	3.39	0.84	ปานกลาง
18. การกำหนดครูพี่เลี้ยงต่อจำนวนนักศึกษาที่รับผิดชอบครู 1 คนต่อนักศึกษา 30 คน มีความเหมาะสม	3.51	0.89	มาก
19. การจัดแบบการเรียนการสอนวิชาชีพเป็นกลุ่มรายวิชามีความสอดคล้องกัน	3.29	0.88	ปานกลาง
20. การเรียนการสอนเน้นให้นักศึกษาได้เรียนรู้ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติทางการเกษตร สามารถนำไปประยุกต์ใช้ประกอบอาชีพได้จริงเมื่อจบการศึกษา	3.42	0.83	ปานกลาง
21. สถานศึกษาได้จัดเวลาในการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานอย่างเหมาะสม	3.35	0.86	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวม	3.37	0.86	ปานกลาง
<b>ด้านการทำโครงการของนักศึกษา</b>			
22. นักศึกษาสามารถเขียนโครงการเพื่อทำโครงการเกษตรด้วยตนเอง	2.81	0.94	ปานกลาง
23. นักศึกษาได้ทำโครงการเกษตรอย่างต่อเนื่อง	2.75	0.99	ปานกลาง
24. โครงการเกษตรทำให้ผู้เรียนได้รับความรู้ ความชำนาญในด้านการผลิต การจัดการและการตลาด	3.07	0.88	ปานกลาง

**ตารางที่ 5 (ต่อ)**

ข้อความ	$\bar{X}$	SD	ระดับความพึงพอใจ
25. โครงการเกษตรสามารถฝึกให้นักศึกษามีความพร้อมเพื่อนำไปประกอบเป็นอาชีพในอนาคต	3.21	0.93	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวม	2.96	0.93	ปานกลาง
<b>ด้านการสนับสนุนโครงการ</b>			
26. สถานศึกษาได้รับการสนับสนุนโครงการจากหน่วยราชการและเอกชนภายในจังหวัด	2.52	0.86	ปานกลาง
27. สถานศึกษาได้รับการร่วมมือและสนับสนุนโครงการจากบุคลากรภายในสถานศึกษาและชุมชนในท้องถิ่น	2.65	0.86	ปานกลาง
28. รัฐให้การสนับสนุนเงินอุดหนุนสำหรับทำโครงการเกษตรแก่นักศึกษาคนละ 5,000 บาท/ปีการศึกษา มีความเพียงพอและสม่ำเสมอ	3.60	0.86	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	2.92	0.86	ปานกลาง
<b>ด้านการประกอบอาหารและการรับประทานอาหาร</b>			
29. นักศึกษามีพื้นฐานในเรื่องโภชนาการในการประกอบอาหาร	2.89	0.94	ปานกลาง
30. นักศึกษาสามารถจัดเตรียมอาหารและประกอบอาหารเองได้	2.82	0.94	ปานกลาง
31. นักศึกษาสามารถจัดเวรรับผิดชอบในการประกอบอาหาร โดยไม่ต้องมีครูพี่เลี้ยงแนะนำ	2.56	0.87	ปานกลาง
32. นักศึกษาสามารถนำผลผลิตจากโครงการมาประกอบอาหารในแต่ละวันด้วยสูตรอาหารต่างกัน แต่มีคุณค่าทางอาหารสูง	2.78	0.99	ปานกลาง
33. นักศึกษามีความพึงพอใจเกี่ยวกับการทำความสะอาดเครื่องครัวหมუნเวียนเปลี่ยนกัน	2.93	0.99	ปานกลาง
34. สถานศึกษาได้จัดเตรียมอุปกรณ์ งานบ้าน งานครัวไว้บริการนักศึกษา	3.15	0.95	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวม	2.97	0.98	ปานกลาง
<b>ด้านการบริหารเงินอุดหนุน</b>			
35. สถานศึกษาได้แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารเงินอุดหนุน และดูแลเงินกองทุนของนักศึกษาได้อย่างเหมาะสมกับบุคคล	3.29	0.91	ปานกลาง
36. สถานศึกษาได้แต่งตั้งตัวแทนนักศึกษาเป็นคณะกรรมการบริหารเงินอุดหนุนและเงินกองทุน	2.60	1.10	ปานกลาง

**ตารางที่ 5 (ต่อ)**

ค่าทางสถิติ

ข้อความ	$\bar{X}$	SD	ระดับความพึงพอใจ
37. การบริหารเงินกองทุนเป็นโครงการที่ให้ผลตอบแทนเร็วคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด	2.90	0.95	ปานกลาง
38. การอนุมัติเงินกองทุน เน้นโครงการที่ให้ผลผลิต เพื่อจำหน่ายและเพื่อเป็นวัตถุดิบในการประกอบอาหารเป็นหลัก	3.10	0.98	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวม	2.97	0.98	ปานกลาง
<b>ด้านการฝึกกระเบียบวินัยและการฝึกความรับผิดชอบ</b>			
39. นักศึกษาได้ฝึกตนเองในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีวินัย	3.12	0.98	ปานกลาง
40. นักศึกษาทุกคนได้มีส่วนร่วมกิจกรรม อ.ก.ท.	3.64	0.91	มาก
41. นักศึกษาได้มีโอกาสฝึก และได้รับการปลูกฝัง คุณธรรม จริยธรรม	3.43	0.89	ปานกลาง
42. นักศึกษาได้มีโอกาสฝึกการเขียนรายงานประจำวันเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย	2.93	1.02	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวม	3.28	0.95	ปานกลาง
<b>ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร</b>			
43. สถานศึกษาได้ให้การสนับสนุนและส่งเสริมกิจกรรม อ.ก.ท.เพื่อเสริมหลักสูตรได้อย่างเหมาะสมและต่อเนื่อง	3.62	0.92	มาก
44. นักศึกษาได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมส่งเสริมรักษาสีเสื้อและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ	3.22	0.92	ปานกลาง
45. นักศึกษาได้มีโอกาสทัศนศึกษา ดูงานนอกสถานที่เพื่อพัฒนาความรู้และประสบการณ์	2.73	1.12	ปานกลาง
46. สถานศึกษาได้ส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรม นันทนาการเพื่อเป็นการผ่อนคลายความเครียด	3.23	0.99	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวม	3.20	0.98	ปานกลาง

**หมายเหตุ :** 1. ค่าร้อยละระดับความพึงพอใจแสดงในภาคผนวก ง

2. การแปลผลระดับความพึงพอใจมีดังนี้คือ

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.50-5.00 หมายความว่า มีระดับความพึงพอใจมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.50-4.49 หมายความว่า มีระดับความพึงพอใจมาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.50-3.49 หมายความว่า มีระดับความพึงพอใจปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.50-2.49 หมายความว่า มีระดับความพึงพอใจน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.49 หมายความว่า มีระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด

**3. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางสังคม ปัจจัยทางกายภาพ และปัจจัยจิตวิทยากับความพึงพอใจของอาจารย์ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกลุ่มภาคใต้ตอนล่างที่มีต่อการปฏิบัติงานตามโครงการ**

## ปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิต

3.1 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางสังคม ปัจจัยทางกายภาพ และจิตวิทยากับความพึงพอใจของอาจารย์ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกลุ่มภาคใต้ตอนล่างที่มีต่อการปฏิบัติงานตามโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิต ทั้ง 10 ด้าน

จากการหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางสังคม ปัจจัยทางกายภาพและปัจจัยทางจิตวิทยากับความพึงพอใจของอาจารย์ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกลุ่มภาคใต้ตอนล่างที่มีต่อการปฏิบัติงานตามโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิตโดยภาพรวมทั้ง 10 ด้าน ของอาจารย์จำนวน 130 คน ดังแสดงในตาราง 6 จากตัวแปรอิสระ 17 ตัวแปร พบว่ามีตัวแปรอิสระ 6 ตัวแปร คือ (1) นโยบายและการบริหารงาน (2) ความสัมพันธ์กับผู้ร่วมงาน (3) สภาพตำแหน่งงาน (4) ความสำเร็จในการทำงาน (5) การยอมรับนับถือ (6) หน้าที่ความรับผิดชอบ มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับความพึงพอใจของอาจารย์ต่อการปฏิบัติงานตามโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิต ซึ่งสามารถอธิบายในรายละเอียดได้ดังนี้

นโยบายและการบริหารงานของโครงการ : จากการศึกษาพบว่า นโยบายและการบริหารงานมีความสัมพันธ์ทางบวก ( $r = 0.27^{**}$ ) กับความพึงพอใจของอาจารย์ต่อการปฏิบัติงานตามโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิตทั้ง 10 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ( $P < 0.01$ ) แสดงว่า อาจารย์ส่วนใหญ่จะพอใจกับนโยบายและการบริหารของโครงการ เนื่องจากกรมอาชีวศึกษาให้ความสำคัญต่อโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิตเป็นอย่างมาก โดยก่อนการดำเนินงานตามโครงการกรมอาชีวศึกษาได้ประชุมอบรมและสัมมนาผู้บริหารสถานศึกษาให้เข้ารับนโยบายและแนวทางการปฏิบัติงาน หลังจากนั้นกรมอาชีวศึกษาได้จัดสรรงบประมาณและทรัพยากรอื่นๆ อีกมากมายให้กับสถานศึกษา ได้จัดการศึกษาตามแนวนโยบายของรัฐคือ จัดการศึกษาโดยให้นักศึกษาทุกคนเรียนฟรีอยู่ประจำทำโครงการ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีหน้าที่รับนโยบาย ชี้แจงและวางแผนบริหารงาน ตลอดจนควบคุมดูแลอาจารย์ในสถานศึกษาให้สามารถดำเนินการจัดการเรียนการสอน มีหน้าที่ปฏิบัติตามนโยบายที่ได้รับมอบหมาย และมีส่วนร่วมในการรับรู้ในการปฏิบัติงานและเปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานได้ใช้ความรู้ความสามารถได้เต็มที่เพื่อให้เกิดประโยชน์กับนักศึกษามากที่สุด แสดงให้เห็นว่าการทำให้อาจารย์เห็นด้วยกับนโยบายและการบริหารงานของโครงการได้มากเท่าใดจะทำให้อาจารย์มีความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานตามโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิตมากขึ้นเท่านั้น

ความสัมพันธ์กับผู้ร่วมงาน : จากการศึกษาพบว่า ความสัมพันธ์กับผู้ร่วมงานมีความสัมพันธ์ทางบวก ( $r = 0.39^{**}$ ) กับความพึงพอใจของอาจารย์ต่อการปฏิบัติงานตามโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิตทั้ง 10 ด้านอย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ( $P < 0.01$ ) แสดงว่า อาจารย์ที่ปฏิบัติงานตามโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิต โดยภาพรวมสามารถปฏิบัติงานร่วมกันได้ตามหน้าที่ ความรับผิดชอบ มีการปรึกษาหารือ มีความจริงใจต่อกันเมื่อมีปัญหาหรืออุปสรรค มีการร่วมมือร่วมใจ แก้ไขปัญหา ผู้บริหารสถานศึกษามีส่วนร่วมในการช่วยเหลือแก้ไขปัญหา เมื่อปัญหาเหล่านั้นไม่สามารถแก้ไขได้ จึงเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้อาจารย์ที่ปฏิบัติงานในโครงการมีความพึงพอใจนั้นหมายความว่าถ้าอาจารย์ที่ร่วมโครงการมีความสัมพันธ์ในทางที่ดีมากขึ้น จะทำให้อาจารย์เกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงานตามโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิตมากขึ้นด้วยเช่นกัน

สภาพตำแหน่งงาน : จากการศึกษาพบว่า สภาพตำแหน่งงานมีความสัมพันธ์ทางบวก ( $r = 0.15^*$ ) กับความพึงพอใจของอาจารย์ต่อการปฏิบัติงานตามโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิตทั้ง 10 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ( $P < 0.05$ ) แสดงว่า อาจารย์ที่ปฏิบัติงานตามโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิต ได้ปฏิบัติงานตรงตามสาขาที่จบการศึกษา ได้รับมอบหมายงานตามความถนัดและมีความพร้อมสมัครใจที่จะปฏิบัติงาน จะส่งผลให้เกิดความพึงพอใจในการทำงานตามโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิตด้วยเช่นกัน

ความสำเร็จในการทำงาน : จากการศึกษาพบว่า ความสำเร็จในการทำงานมีความสัมพันธ์ทางบวก ( $r = 0.25^{**}$ ) กับความพึงพอใจของอาจารย์ต่อการปฏิบัติงานตามโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิตทั้ง 10 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ( $P < 0.01$ ) แสดงว่า อาจารย์ที่ปฏิบัติงานตามโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิตสามารถปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายบรรลุวัตถุประสงค์ และประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายการผลิต ผลิตภัณฑ์ที่ได้จากโครงการมีการจัดการครบวงจร (ผลิตจำหน่ายและบริโภคเอง) ส่วนที่เหลือของรายได้นักศึกษาสามารถเก็บไว้เป็นทุนในการทำโครงการรุ่นต่อไป ความสำเร็จในการปฏิบัติงานของอาจารย์ที่ร่วมโครงการได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องตั้งแต่ผู้บริหาร เพื่อนร่วมงาน และนักศึกษา รวมทั้งจิตสำนึกในการพัฒนาตัวเองเพื่อให้บรรลุผลความสำเร็จตามที่ตั้งใจ ส่งผลให้เกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงานตามโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิตมากขึ้น

การยอมรับนับถือ : จากการศึกษาพบว่า การยอมรับนับถือมีความสัมพันธ์ทางบวก ( $r = 0.18^*$ ) กับความพึงพอใจของอาจารย์ต่อการปฏิบัติงานตามโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิตทั้ง 10 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ( $P < 0.05$ ) แสดงว่า อาจารย์ที่ปฏิบัติงานตามโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิตที่ผู้บริหาร เพื่อนร่วมงาน ผู้นำท้องถิ่น หน่วยงานราชการ องค์กรเอกชนและเกษตรกรยอมรับยกย่อง เชื่อมั่นในความรู้ความสามารถ จะส่งผลทำให้อาจารย์ที่ปฏิบัติงานมีขวัญกำลังใจ และเกิดความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานตามโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิต

หน้าที่ความรับผิดชอบ : จากการศึกษาพบว่า หน้าที่ความรับผิดชอบมีความสัมพันธ์ทางบวก ( $r = 0.25^{**}$ ) กับความพึงพอใจของอาจารย์ต่อการปฏิบัติงานตามโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิตทั้ง 10 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ( $P < 0.01$ ) แสดงว่า อาจารย์ที่ปฏิบัติงานตามโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิต ถ้ายังมีความอิสระในการเตรียมแผนการสอนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ เป็นผลทำให้สามารถถ่ายทอดความรู้ได้ตรงตามวัตถุประสงค์ของโครงการ และยังเปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน แนะนำ แก้ไขปัญหาอุปสรรคให้นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่และสำเร็จการศึกษาออกไปประกอบอาชีพส่วนตัวมาขอคำปรึกษาขอความช่วยเหลือแล้วจะทำให้อาจารย์ที่ร่วมโครงการมีความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานตามโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิตมากขึ้นด้วยเช่นกัน

**ตาราง 6** ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางสังคม ปัจจัยทางกายภาพ และปัจจัยทางจิตวิทยากับความพึงพอใจทั้งหมด

ปัจจัย	ค่าไคสแควร์ ( $\chi^2$ )	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r)
<b>ปัจจัยทางสังคม</b>		
1. เพศ (ก)	5.488 <sup>ns</sup>	-
2. อายุ	-	0.04 <sup>ns</sup>
3. ศาสนา (ก)	0.107 <sup>ns</sup>	-
4. สถานภาพสมรส (ก)	0.124 <sup>ns</sup>	-
5. ระดับตำแหน่ง	-	- 0.03 <sup>ns</sup>
6. ระดับการศึกษา	-	0.03 <sup>ns</sup>
7. อายุราชการ	-	0.03 <sup>ns</sup>
8. หน่วยงานที่สังกัด (ก)	0.280 <sup>ns</sup>	-
9. นโยบายและการบริหารงานของโครงการ	-	0.27 <sup>**</sup>
10. ความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชาและผู้ร่วมงาน	-	0.39 <sup>**</sup>
11. สภาพตำแหน่งงาน	-	0.15 <sup>*</sup>
<b>ปัจจัยทางกายภาพ</b>		
12. ระยะเวลาในการเดินทาง	-	-0.02 <sup>ns</sup>
13. สภาพแวดล้อมในการทำงาน	-	0.11 <sup>ns</sup>
<b>ปัจจัยทางจิตวิทยา</b>		
14. ความสำเร็จการทำงาน	-	0.25 <sup>**</sup>
15. ความก้าวหน้า	-	0.14 <sup>ns</sup>
16. การยอมรับนับถือ	-	0.18 <sup>*</sup>
17. หน้าที่ความรับผิดชอบ	-	0.25 <sup>**</sup>

<sup>ns</sup> ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ( $P > 0.05$ )

\*มีนัยสำคัญทางสถิติ ( $P < 0.05$ )

\*\*มีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ( $P < 0.01$ )

**หมายเหตุ** (ก) เป็นค่าความสัมพันธ์ที่ทดสอบด้วยไคสแควร์สำหรับตัวแปรอื่น ทดสอบด้วย Correlation

แบบ Pearson Product Moment Correlation Coefficient (รายละเอียดแสดงในภาคผนวก ค)

3.2 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางสังคม ปัจจัยทางกายภาพ และปัจจัยทางจิตวิทยากับความพึงพอใจของอาจารย์ที่มีต่อการปฏิบัติงานตามโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิตแต่ละด้าน

การหาความสัมพันธ์ของปัจจัยทางสังคม ปัจจัยทางกายภาพ และปัจจัยทางจิตวิทยากับความพึงพอใจของอาจารย์ที่มีต่อการปฏิบัติงานตามโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิตแต่ละด้าน คือ การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา การจัดเตรียมและพัฒนาที่พักอาศัย การจัดการเรียนการสอน การพัฒนาพื้นที่ทำกินของนักศึกษา การทำโครงการของนักศึกษา การสนับสนุนโครงการ การประกอบอาหารและรับประทานอาหาร การบริหารเงินอุดหนุน การฝึกอบรมวินัยและฝึกความรับผิดชอบและการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ดังรายละเอียดต่อไปนี้ (ตาราง 7)

ด้านการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา : พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับความพึงพอใจด้านการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา คือ นโยบายและการบริหารงาน ( $r = 0.21^{**}$ ) ความสัมพันธ์กับผู้ร่วมงาน ( $r = 0.24^{**}$ ) ความสำเร็จในการทำงาน ( $r = 0.23^{**}$ ) ความก้าวหน้า ( $r = 0.17^{*}$ ) และหน้าที่ความรับผิดชอบ ( $0.18^{*}$ ) หมายความว่าอาจารย์ที่ปฏิบัติงานตามโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิตมีความพึงพอใจต่อด้านเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา เมื่ออาจารย์ที่ร่วมโครงการยอมรับนโยบายและการบริหารงานของกรมอาชีวศึกษาและผู้บริหาร มีความสัมพันธ์ทำงานร่วมกับผู้ร่วมงานด้วยดี งานที่ได้รับมอบหมายได้รับผลสำเร็จตามโครงการ มีความก้าวหน้าในการทำงานและทำงานในหน้าที่ที่ได้รับผิดชอบด้วยความอิสระ จะเห็นได้จากเมื่อผู้บริหารรับนโยบายจากกรมแล้วสามารถตอบสนองนโยบายได้ทันที เช่น รับนักศึกษามีการปรับปรุงพื้นที่ให้นักศึกษาทำโครงการ จัดเตรียมแหล่งน้ำ จัดเตรียมแบบสาธิตรูปภาค ครัวเรือน วัสดุ-อุปกรณ์ จัดเตรียมบุคลากร จัดเตรียมโครงการเกษตร เช่น โครงการปลูกพืชเลี้ยงสัตว์ ประมงไว้เพียงพอ นอกจากนั้นยังโยงไปถึงความสัมพันธ์กับผู้ร่วมงาน หน้าที่ความรับผิดชอบเมื่อทุกฝ่ายตั้งแต่ผู้บริหารเพื่อนร่วมงาน ตลอดจนนักศึกษามีความร่วมมือนอกใจกันปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย จึงส่งผลทำให้เกิดความพึงพอใจต่องานที่ได้รับ ผลการศึกษาสอดคล้องกับการศึกษาของวิจิต ทองนุ้ย และคณะ (2527 : บทคัดย่อ) พบว่า ผู้บริหารดีเด่นต้องสร้างอุดมการณ์ร่วมกัน ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี สร้างความศรัทธา วางนโยบายและวางแผนที่ชัดเจน ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูทำงานโดยส่งเสริมความก้าวหน้า ยกย่องให้เกียรติและยอมรับนับถือความรู้ความสามารถของผู้ใต้บังคับบัญชา

การจัดเตรียมและพัฒนาที่พักอาศัย : พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับความพึงพอใจด้านการจัดเตรียมและพัฒนาที่พักอาศัย คือ นโยบายและการบริหารงานของโครงการ ( $r = 0.19^{*}$ ) ความสัมพันธ์กับผู้ร่วมงาน ( $r = 0.27^{**}$ ) ความสำเร็จในการทำงาน ( $r = 0.24^{**}$ ) การยอมรับนับถือ ( $r = 0.15^{*}$ ) และหน้าที่ความรับผิดชอบ ( $r = 0.25^{**}$ ) หมายความว่า

อาจารย์ที่ปฏิบัติงานตามโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิต มีการตอบสนองนโยบายจากผู้บริหารที่ชัดเจน มีความสัมพันธ์กับผู้ร่วมงานที่ดีช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีปัญหาและอุปสรรคก็สามารถร่วมกันแก้ไขได้แบ่งงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย และงานที่ได้รับมอบหมายสำเร็จตามโครงการมีการยอมรับความรู้ความสามารถ ยกย่องให้เกียรติต่อกัน ส่งผลให้เกิดความพึงพอใจในด้านการจัดเตรียมและพัฒนาที่พักอาศัยในส่วนต่างๆ คือ สถานศึกษาได้ปรับปรุงที่อยู่อาศัยให้มีความน่าอยู่น่าอาศัยถูกสุขลักษณะมีการกำหนดข้อตกลงหรือกฎกติกาในการอยู่ร่วมกัน มีการวางแผนและจัดสัดส่วนพื้นที่ใช้สอยในบ้านพักได้เหมาะสม มีการจัดเวรยามในการดูแลรักษาความปลอดภัยและที่พักอาศัยมีมุงลวดโตะทำงาน ที่อ่านหนังสือ ตู้เก็บเสื้อผ้า ซึ่งผลการศึกษาสอดคล้องกับปรีชา เศรษฐจิธร (2533 : 23) พบว่า ความพึงพอใจเพียงองค์ประกอบที่ส่งผลโดยตรงต่อการทำงานของครู ระบบบริหารที่ดียอมช่วยให้ครูปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ด้านการจัดการเรียนการสอน : พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์และมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับความพึงพอใจด้านการจัดการเรียนการสอน คือ สถานภาพสมรส ( $\chi^2 = 10.54^*$ ) นโยบายและการบริหารงานของโครงการ ( $r = 0.25^{**}$ ) ความสัมพันธ์กับผู้ร่วมงาน ( $r = 0.29^{**}$ ) ความสำเร็จในการทำงาน ( $r = 0.26^{**}$ ) และความก้าวหน้า ( $r = 0.20^{**}$ ) หมายความว่าสถานภาพสมรสมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจด้านการจัดการเรียนการสอน เนื่องจากอาจารย์ไม่ว่าจะอยู่ในสถานภาพสมรสใดหรือต่างกันจะพึงพอใจในการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา รวมทั้งมีการตอบรับนโยบายและการบริหารงานของโครงการ ความสัมพันธ์กับผู้ร่วมงานและนักศึกษาทำให้เกิดความสำเร็จในการทำงาน และความก้าวหน้า ส่งผลให้เกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงานตามโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิต เนื่องจากสถานศึกษาได้กำหนดตารางการปฏิบัติงานประจำวันให้สอดคล้องกับช่วงระยะเวลา มีการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพพื้นฐานและวิชาสามัญมีความเหมาะสม มีการกำหนดครูพี่เลี้ยงต่อจำนวนนักศึกษาที่รับผิดชอบครู 1 คนต่อนักศึกษา 30 คน มีความเหมาะสมและการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพเป็นกลุ่มรายวิชามีความสอดคล้องกัน เน้นให้นักศึกษาได้เรียนรู้ทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติทางการเกษตรนำไปประยุกต์ใช้ประกอบอาชีพได้จริงเมื่อจบการศึกษา สอดคล้องกับการศึกษาของ วินัย เสาศิน (2535:87) พบว่า ครูเป็นตัวจักรสำคัญที่สุดในการนำหลักสูตรไปใช้ ดังนั้นผู้บริหารต้องให้ความรู้ อำนวยความสะดวกให้คำแนะนำ ให้กำลังใจและสร้างความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ทั้งนี้เพราะงานทุกชนิดในเวลาเรียนจะดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ สำเร็จตามเป้าหมายก็เนื่องจากมีนโยบายการบริหารที่ดี ซึ่งเป็นหัวใจของการทำงาน

ด้านการพัฒนาพื้นที่ทำกินของนักศึกษา : พบว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับความพึงพอใจด้านการพัฒนาพื้นที่ทำกินของนักศึกษา คือ หน่วยงานที่สังกัด ( $\chi$

$r^2=22.45$ ) นโยบายและการบริหารงานของโครงการ ( $r = 0.26^{**}$ ) ความสัมพันธ์กับผู้ร่วมงาน ( $r = 0.29^{**}$ ) ความสำเร็จในการทำงาน ( $r = 26^{**}$ ) ความก้าวหน้า ( $r = 0.20^{**}$ ) และหน้าที่ความรับผิดชอบ ( $r = 0.17^{**}$ ) หมายความว่าอาจารย์ที่ปฏิบัติงานตามโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิต ที่สังกัดประจำตามคณะวิชาต่างๆ เมื่อรับนโยบายจากผู้บริหารมาปฏิบัติก็ทำตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายช่วยกันแก้ไขปัญหาอุปสรรค ทำให้เกิดความสำเร็จในการทำงาน เกิดความก้าวหน้าในตัวของอาจารย์ นักศึกษา และสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการวางแผนการใช้ประโยชน์จากพื้นที่ทำกินแบบหมุนเวียนตาม ที่วางแผนไว้ ทำให้เกิดความเหมาะสมต่อการทำโครงการเกษตรของนักศึกษา มีการพัฒนาการให้น้ำ เพื่อการเกษตร เช่น การให้น้ำแบบร่องคู แบบพ่นหมอก เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ และได้ปรับปรุง ลักษณะโครงสร้างของดินเพื่อให้เหมาะสมต่อการเจริญเติบโตของพืช ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะส่งผลให้อาจารย์ที่ เข้าร่วมโครงการเกิดความพึงพอใจในด้านการพัฒนาพื้นที่ทำกินของนักศึกษามากขึ้นเช่นกัน

ด้านการทำโครงการของนักศึกษา : พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับความพึงพอใจของอาจารย์ด้านการทำโครงการของนักศึกษา คือ นโยบายและการบริหารงาน ( $r = 0.26^{**}$ ) ความสัมพันธ์กับผู้ร่วมงาน ( $r = 0.31^{**}$ ) ความสำเร็จในการทำงาน ( $r = 0.14^*$ ) ความก้าวหน้า ( $r = 23^{**}$ ) และหน้าที่รับผิดชอบ ( $r = 0.15^*$ ) หมายความว่าอาจารย์ที่ปฏิบัติงานตามโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิต รับนโยบายและการบริหารงาน มีความสัมพันธ์กับผู้ร่วมงาน มีความ ความสำเร็จในการทำงาน มีความก้าวหน้าและทำหน้าที่ที่รับผิดชอบตรงสาขา จะมีความพึงพอใจในด้านการทำ โครงการนักศึกษามาก เนื่องจากมีวัตถุประสงค์ที่ใช้ในการประกอบอาหาร ทำให้ผู้เรียนได้รับความรู้ความ ชำนาญในด้านการผลิต การจัดการและการตลาด นักศึกษาได้ทำโครงการเกษตรอย่างต่อเนื่องเป็นการ สร้างนิสัยให้รักอาชีพเกษตรอันเป็นที่มาของรายได้ และเป็นการเสริมสร้างให้นักศึกษามีความรู้และ ทักษะจากการปฏิบัติจริงด้วยตนเอง จึงทำให้อาจารย์มีความพึงพอใจกับโครงการด้านการทำโครงการ ของนักศึกษามากขึ้น

ด้านการสนับสนุนโครงการ : พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กับความพึงพอใจของอาจารย์ ด้านการสนับสนุนโครงการ คือ นโยบายและการบริหารงาน ( $r = 0.22^{**}$ ) และความสัมพันธ์กับผู้ร่วมงาน ( $r = 0.35^{**}$ ) และสภาพแวดล้อมในการทำงาน ( $r = 0.25^{**}$ ) หมายความว่าอาจารย์ที่ปฏิบัติงานตามโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิต รับนโยบายและการบริหาร งาน มีความสัมพันธ์กับผู้ร่วมงานที่ดี และสภาพแวดล้อมในการทำงานดี ซึ่งได้แก่ สภาพพื้นที่ หรือภูมิ ประเทศของวิทยาลัยเหมาะสมต่อการปฏิบัติงานโครงการเกษตร เนื่องจากสถานที่ตั้งของแต่ละ วิทยาลัยจะมีแหล่งน้ำ สภาพคน ภูมิอากาศเหมาะสมต่อการปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ การทำประมง ดังนั้น สภาพแวดล้อมโดยทั่วไปของวิทยาลัยแต่ละแห่งไม่ได้ทำให้อาจารย์ที่ปฏิบัติข้อแท้ แต่สร้างความพึงพอใจ

ใจให้กับอาจารย์ในด้านการสนับสนุนโครงการ เนื่องจากรัฐให้การสนับสนุนเงินอุดหนุนสำหรับทำโครงการเกษตรแก่นักศึกษาคนละ 5,000 บาท/คน/ปีการศึกษา สถานศึกษาได้รับความร่วมมือและสนับสนุนโครงการจากบุคคลภายในสถานศึกษาจากหน่วยงานราชการและเอกชนภายในจังหวัด และการทำงานที่มีความสัมพันธ์ในทางที่ดี ทำให้อาจารย์ที่ร่วมโครงการมีความพึงพอใจด้านการสนับสนุนโครงการมากยิ่งขึ้น

ด้านการประกอบอาหารและการรับประทานอาหาร : พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับความพึงพอใจของอาจารย์ด้านการประกอบอาหารและการรับประทานอาหาร คือ ความสัมพันธ์กับผู้ร่วมงาน ( $r = 0.17^*$ ) ความสำเร็จในการทำงาน ( $r = 0.15^*$ ) และความก้าวหน้า ( $r = 0.15^*$ ) หมายความว่า อาจารย์ที่ปฏิบัติงานตามโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิตทุกคนมุ่งหวังให้นักศึกษาได้รับความรู้ มีทักษะเกี่ยวกับการเลือกและเตรียมวัตถุดิบที่นำมาประกอบอาหาร หลักโภชนาการและสารอาหารในวัตถุดิบ มีความรู้และทักษะในการปรุงอาหารที่ถูกสุขลักษณะ การทำความสะอาดภาชนะอุปกรณ์ รู้จักการจ่าย ชื่อของในตลาด การคำนวณวัตถุดิบในการประกอบอาหาร นักศึกษาได้หมุนเวียนรับผิดชอบในการประกอบอาหาร จัดเตรียมอาหาร รับประทานอาหารร่วมกัน ดังนั้นความสัมพันธ์กับผู้ร่วมงานถือว่าสำคัญที่สุด ที่ทำให้งานประสบความสำเร็จ เป็นการร่วมมือร่วมใจช่วยเหลือ ฝึกอบรมความพร้อมให้กับนักศึกษาให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพในสังคม ส่งผลให้เกิดความก้าวหน้าแก่อาจารย์ที่ร่วมโครงการในกิจกรรมด้านนี้ได้ผลดีและทำให้อาจารย์เกิดความพึงพอใจมากยิ่งขึ้น

ด้านการบริหารเงินอุดหนุน : พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับความพึงพอใจของอาจารย์ด้านการบริหารเงินอุดหนุน คือ เพศ ( $\chi^2 = 8.13^*$ ) ศาสนา ( $\chi^2 = 9.28^*$ ) นโยบายและการบริหารงาน ( $r = 0.16^*$ ) ความสัมพันธ์กับผู้ร่วมงาน ( $r = 0.33^{**}$ ) ความก้าวหน้า ( $r = 0.19^*$ ) การยอมรับนับถือ ( $r = 0.20^*$ ) และหน้าที่ความรับผิดชอบ ( $r = 0.16^*$ ) หมายความว่า อาจารย์ที่ปฏิบัติงานตามโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิตจะมีเพศที่ต่างกันและนับถือศาสนาต่างกัน แต่อาจารย์ทุกคนเป็นคนที่มีความซื่อสัตย์ ซื่อตรงในหน้าที่ที่รับผิดชอบ ปฏิบัติงานตามนโยบายการบริหารงาน มีความสัมพันธ์กับผู้ร่วมงาน สามารถช่วยเหลือซึ่งกันและกัน แก้ไขปัญหาอุปสรรคร่วมกัน ส่งผลให้เกิดความก้าวหน้าและเป็นที่ยอมรับนับถือของผู้ร่วมงาน นักศึกษาและบุคคลภายนอก สามารถตัดสินใจด้วยตนเองต่องานที่รับผิดชอบและได้รับมอบหมาย มีอิสระในการเตรียมแผนการปฏิบัติงาน สถานศึกษาได้แต่งตั้งกรรมการบริหารเงินอุดหนุน และดูแลเงินกองทุนของนักศึกษา คณะกรรมการประกอบด้วยอาจารย์และนักศึกษา นักศึกษาได้รับความรู้ประสบการณ์ รูปแบบการบริหารเงินอุดหนุน เงินกองทุน จะเน้นโครงการที่ให้ผลผลิตเพื่อเป็นวัตถุดิบในการ

ประกอบอาหารเป็นหลัก ดังนั้นมีผลทำให้อาจารย์ที่ร่วมโครงการมีความพึงพอใจกับโครงการด้านการบริหารเงินอุดหนุนมากขึ้น

ด้านการฝึกอบรมวินัยและฝึกความรับผิดชอบ : พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับความพึงพอใจของอาจารย์ด้านการฝึกอบรมวินัยและฝึกความรับผิดชอบ คือ ระดับตำแหน่ง ( $r = 0.15^*$ ) อายุราชการ ( $r = 0.15^*$ ) นโยบายและการบริหารงาน ( $r = 0.19^*$ ) ความสัมพันธ์กับผู้ร่วมงาน ( $r = 0.25^{**}$ ) สภาพตำแหน่ง ( $r = 0.20^*$ ) ความสำเร็จในการทำงาน ( $r = 0.16^*$ ) การยอมรับนับถือ ( $r = 0.20^*$ ) และหน้าที่ความรับผิดชอบ ( $r = 0.25^{**}$ ) หมายความว่า อาจารย์ที่ปฏิบัติงานตามโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิตส่วนใหญ่จะมีระดับตำแหน่งอาจารย์ 2 ระดับ 7 มีอายุราชการมากกว่า 15 ปีขึ้นไป ดำรงตำแหน่งตรงตามสาขาวิชาที่จบ ดังนั้นจึงเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ และประสบการณ์สูง ปฏิบัติงานตามนโยบายและร่วมงานปฏิบัติหน้าที่กับผู้อื่นโดยไม่มีอุปสรรค มีความรับผิดชอบสูงเป็นที่ยอมรับนับถือของผู้บริหาร เพื่อนร่วมงานและองค์กรจากภายนอก ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ส่งผลให้อาจารย์ที่ร่วมโครงการเกิดความพึงพอใจด้านการฝึกอบรมวินัยและฝึกความรับผิดชอบของโครงการมากขึ้น เนื่องจากทำให้นักศึกษาทุกคนได้มีโอกาสฝึกและได้รับการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม การตรงต่อเวลา ฝึกตนเองให้มีวินัย ฝึกการเขียนรายงานประจำวันเกี่ยวกับความรับผิดชอบในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งอาจารย์ที่อาวุโสจะมองเห็นความสำคัญด้านนี้ได้ดีเพราะมีประสบการณ์มามาก

ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ; พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับความพึงพอใจของอาจารย์ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร คือ นโยบายและการบริการงาน ( $r = 0.16^*$ ) ความสัมพันธ์กับผู้ร่วมงาน ( $r = 0.17^*$ ) สภาพตำแหน่งงาน ( $r = 0.17^*$ ) สภาพแวดล้อมในการทำงาน ( $r = 0.16^*$ ) และหน้าที่ความรับผิดชอบ ( $r = 0.25^{**}$ ) หมายความว่าอาจารย์ที่ปฏิบัติงานตามโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิต สถานศึกษาได้ให้การสนับสนุนและส่งเสริมกิจกรรม อ.ก.ท เพื่อเสริมหลักสูตรได้อย่างเหมาะสม รับนโยบายของกรมและสถานศึกษาสนับสนุนจัดกิจกรรมตามรูปแบบลูกเสือวิสามัญให้นักศึกษา มีส่วนร่วมในกิจกรรมส่งเสริมรักษาสีแกวล้อมและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ทำให้เกิดความสัมพันธ์ ร่วมมือร่วมใจระหว่างอาจารย์และนักศึกษา และอาจารย์ส่วนใหญ่ปฏิบัติงานตรงตามสาขาวิชาที่จบการศึกษา มีความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ร่วมงานและนักศึกษา มีความรับผิดชอบในหน้าที่ ส่งเสริมให้นักศึกษาได้มีโอกาสทัศนศึกษาดูงานภายนอกสถานที่ เพื่อพัฒนาความรู้ประสบการณ์ สภาพแวดล้อมในการทำงานดีสนับสนุนกิจกรรมนันทนาการเพื่อเป็นการผ่อนคลายความเครียด ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของไพสิฐ พรหมรักษา (2529 : 31) กล่าวว่า ครูเป็นบุคลากรที่สำคัญในการดำเนินกิจกรรมตามบทบาทหน้าที่ของโรงเรียนให้ไปสู่จุดมุ่งหมายหรือ

เป้าหมายของโรงเรียนได้ ซึ่งครูจะต้องมีสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการทำงาน จากข้อความดังกล่าว จึงทำให้อาจารย์ที่ยอมรับนโยบายและการบริหารงานสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสัมพันธ์ที่ดี นอกนั้นยังเป็นอาจารย์อาวุโสและทำงานตรงตามสาขาที่เรียนมาจะเกิดความพึงพอใจกับกิจกรรมเสริมหลักสูตรมากขึ้น



#### 4. การทดสอบสมมติฐาน

การทดสอบสมมติฐานในการวิจัยครั้งนี้มี 17 ข้อ รายละเอียดปรากฏแล้วในตาราง 6 ผลการทดสอบมีดังนี้

เพศ : จากการศึกษา พบว่า มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของอาจารย์ที่มีต่อการปฏิบัติงานตามโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิต ( $\chi^2 = 5.48$ ) อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ( $P > 0.05$ ) แสดงว่าเพศหญิงหรือเพศชายต่างมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานตามโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิตเหมือนกัน ซึ่งเป็นการปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่าเพศมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของอาจารย์ที่มีต่อการปฏิบัติงานตามโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของสุรพล กองจันทิก (2538:93) ได้ทำการศึกษาเรื่องความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่องค์กรพัฒนาเอกชนที่ปฏิบัติงานด้านเด็กพัฒนาชุมชนเมืองและพัฒนาชนบท พบว่า เจ้าหน้าที่องค์กรเพศชายหรือเพศหญิงมีความพึงพอใจในงานเหมือนกัน

อายุ : จากการศึกษา พบว่า อายุมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจของอาจารย์ที่มีต่อการปฏิบัติงานตามโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิต ( $r = 0.04$ ) อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ( $P > 0.05$ ) แสดงว่าอาจารย์อายุมากหรือน้อยมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานตามโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิตเหมือนกัน จึงเป็นการปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่าอายุมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจของอาจารย์ที่มีต่อการปฏิบัติงานตามโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของเที่ยง จันทรทอง (2540 : 83) ทำการศึกษาเรื่องความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพัฒนาชุมชนของพัฒนากรในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า อายุไม่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพัฒนากรจังหวัดนครราชสีมา

ศาสนา : จากการศึกษา พบว่า ศาสนามีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของอาจารย์ที่มีต่อการปฏิบัติงานตามโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิต ( $\chi^2 = 2.95$ ) อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ( $P > 0.05$ ) แสดงว่าอาจารย์แต่ละท่านไม่ว่านับถือศาสนาใด มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานตามโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิตเหมือนกัน จึงเป็นการปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่าศาสนามีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของอาจารย์ที่มีต่อการปฏิบัติงานตามโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ เที่ยง จันทรทอง (2540:82) ทำการศึกษาเรื่องความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพัฒนาชุมชนของพัฒนากรในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า ศาสนาไม่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพัฒนากรชุมชนจังหวัดนครราชสีมา

สถานภาพสมรส : จากการศึกษ พบว่า สถานภาพสมรสมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของอาจารย์ที่มีต่อการปฏิบัติงานตามโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิต ( $\chi^2 = 4.01$ ) อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ( $P > 0.05$ ) แสดงว่าอาจารย์ที่มีสถานภาพโสด สมรสหรือหม้าย มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานตามโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิตเหมือนกัน จึงเป็นการปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่าสถานภาพสมรสมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของอาจารย์ ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของวุฒินนท์ วิมลศิลป์ (2533:7) เรื่องบรรยากาศองค์การกับความพึงพอใจงานของครูโรงเรียนมัธยมเพื่อชนบทพบว่าครูที่มีสถานภาพสมรสต่างกันมีความพึงพอใจในงานเหมือนกัน

ระดับตำแหน่ง : จากการศึกษ พบว่า ระดับตำแหน่งมีความสัมพันธ์ทางลบกับความพึงพอใจของอาจารย์ที่ปฏิบัติงานตามโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิต ( $r = -0.03$ ) อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ( $P > 0.05$ ) แสดงว่าอาจารย์ที่มีระดับตำแหน่งสูงหรือต่ำมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานตามโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิตเหมือนกัน จึงเป็นการปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่าระดับตำแหน่งมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจของอาจารย์ที่มีต่อการปฏิบัติงานตามโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิต ขัดแย้งกับการวิจัยของจิตติลักษณ์ จิระพันธุ์ (2528:64) เรื่องความพึงพอใจในการทำงานของพนักงานไฟฟ้านครหลวงพบว่า ระดับตำแหน่งของพนักงานฝ่ายการเจ้าหน้าที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับความพึงพอใจในการทำงาน

ระดับการศึกษา : จากการศึกษ พบว่า ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจของอาจารย์ที่ปฏิบัติงานตามโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิต ( $r = 0.03$ ) อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ( $P > 0.05$ ) แสดงว่าอาจารย์ที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานตามโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิตเหมือนกัน จึงเป็นการปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่าระดับการศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจของอาจารย์ที่มีต่อการปฏิบัติงานตามโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิต และสอดคล้องกับการวิจัยของวุฒินนท์ วิมลศิลป์ (2533:72) พบว่า ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน (ต่ำกว่าปริญญา ปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี) มีความพึงพอใจในงานเหมือนกัน

อายุราชการ : จากการศึกษ พบว่า อายุราชการมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจของอาจารย์ในการปฏิบัติงานตามโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิต ( $r = 0.03$ ) อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ( $P > 0.05$ ) แสดงว่าอาจารย์ที่มีอายุราชการต่างกัน มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานตามโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิตเหมือนกัน จึงเป็นการปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่าอายุราชการมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจของอาจารย์ที่มีต่อการปฏิบัติงานตามโครงการปฏิรูปการศึกษา

เกษตรเพื่อชีวิตและสอดคล้องกับการวิจัยของนิยม ศรีวิเศษ (2521 : 47-50) พบว่า ครูที่มีอายุราชการน้อยกว่าครูที่มีอายุราชการมากมีความพึงพอใจในงานเหมือนกัน

หน่วยงานที่สังกัด : จากการศึกษา พบว่า หน่วยงานที่สังกัดมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของอาจารย์ในการปฏิบัติงานตามโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิต ( $\chi^2 = 20.45$ ) อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ( $P > 0.05$ ) แสดงว่าอาจารย์ที่อยู่ในหน่วยงานที่สังกัดต่างกันมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานตามโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิตเหมือนกัน ซึ่งเป็นการปฏิเสธสมมุติฐานที่ตั้งไว้ว่า หน่วยงานที่สังกัดมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของอาจารย์ที่มีต่อการปฏิบัติงานตามโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิตและสอดคล้องกับการวิจัยของศรีรัช เกตุเมือง (2537 : 65) เรื่องปัจจัยมีผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู-อาจารย์อาสาศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนในเขตพื้นที่ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า ปัจจัยทางด้านจังหวัดที่ครูอาสาสมัครปฏิบัติงานไม่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการปฏิบัติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

นโยบายและการบริหารงาน : จากการศึกษา พบว่า นโยบายและการบริหารงาน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจของอาจารย์ในการปฏิบัติงานตามโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิต ( $r = 0.27^{**}$ ) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ( $P < 0.01$ ) แสดงว่า อาจารย์ที่ยอมรับหรือเข้าใจนโยบายและการบริหารงานโครงการมีความชัดเจนต่างกัน สามารถนำไปปฏิบัติได้ตรงตามวัตถุประสงค์ต่างกัน เช่น การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา การจัดเตรียมและพัฒนาที่พักอาศัย และการจัดการเรียนการสอนมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานตามโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิตต่างกัน ผลการศึกษาเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ว่านโยบายและการบริหารงานมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจของอาจารย์ที่มีต่อการปฏิบัติงานตามโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิตและสอดคล้องกับสุริพร เจริญนิช (2529 : 59) เรื่องปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูอาสาสมัครเดินสอนแบบผู้ใหญ่เบ็ดเสร็จ พบว่า นโยบายและการบริหารงานของหน่วยงานมีผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูอาสาสมัครเดินสอน

ความสัมพันธ์กับผู้ร่วมงาน : จากการศึกษา พบว่า ความสัมพันธ์กับผู้ร่วมงาน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจของอาจารย์ในการปฏิบัติงานตามโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิต ( $r = 0.39^{**}$ ) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ( $P < 0.01$ ) แสดงว่า อาจารย์ที่ปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชาและผู้ร่วมงานสูงร่วมมีร่วมใจช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีความพึงพอใจ ในการปฏิบัติงานตามโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิตมากกว่าอาจารย์ที่มีความสัมพันธ์กับผู้ร่วมงานน้อย ผลการศึกษาเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ว่า ความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชาและผู้ร่วมงานมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจของอาจารย์ที่มีต่อการปฏิบัติงานตามโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิต

และสอดคล้องกับ นิยม ศรีวิเศษ (2521 : 38) พบว่า ข้าราชการส่วนจังหวัดตำแหน่งครูมีความพึงพอใจในปัจจัยความสัมพันธ์ระหว่างผู้ร่วมงานและผู้บังคับบัญชาในระดับสูง

สภาพตำแหน่งงาน : จากการศึกษ พบว่า สภาพตำแหน่งงานมีความสัมพันธ์ทางบวก ( $r = 0.15^*$ ) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ( $P < 0.05$ ) แสดงว่า อาจารย์ส่วนใหญ่ได้ปฏิบัติหน้าที่ตรงตามสาขาที่จบมีผลต่อการปฏิบัติงานสูง นั่นคืออาจารย์ที่ได้ปฏิบัติงานตรงตามสาขาที่จบมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานตามโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิตสูงกว่าอาจารย์ที่ได้ปฏิบัติหน้าที่ไม่ตรงกับสาขาที่จบ ดังนั้นผลการศึกษาเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ว่าสภาพตำแหน่งงานมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจของอาจารย์ที่มีต่อการปฏิบัติงานตามโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิตและสอดคล้องกับการวิจัยของ สุรีพร เจริญนิช (2529 : 69) พบว่า ปัจจัยด้านสภาพตำแหน่งงานมีผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูอาสาสมัครเดินสอนในระดับน้อยที่สุด

ที่พักอาศัย : จากการศึกษาที่พักอาศัยมีความสัมพันธ์ทางลบกับความพึงพอใจของอาจารย์ที่มีต่อการปฏิบัติงานตามโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิต ( $r = -0.02$ ) อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ( $P > 0.05$ ) แสดงว่าอาจารย์ที่พักอาศัยในสถานศึกษากับนอกสถานศึกษามีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานตามโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิตเหมือนกัน จึงเป็นการปฏิเสธสมมุติฐานที่ตั้งไว้ว่าที่พักอาศัยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจของอาจารย์ที่มีต่อการปฏิบัติงานตามโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิต สอดคล้องกับการศึกษาของกำพล ทับทิมไทย (2533 : 71) เรื่องความพึงพอใจในการทำงานของข้าราชการตำรวจสังกัดกองอำนวยการศึกษารมตำรวจ พบว่า ข้าราชการตำรวจที่มีที่พักอาศัยแตกต่างกัน มีความพึงพอใจในงานไม่แตกต่างกัน

สภาพแวดล้อมในการทำงาน : จากการศึกษ พบว่า สภาพแวดล้อมในการทำงานมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจของอาจารย์ที่มีต่อการปฏิบัติงานตามโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิต ( $r = 0.11$ ) อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ( $P > 0.05$ ) แสดงว่าสภาพแวดล้อมในการทำงานของอาจารย์มีความเหมาะสมหรือไม่เหมาะสมมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานตามโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิตเหมือนกัน จึงเป็นการปฏิเสธสมมุติฐานที่ตั้งไว้สภาพแวดล้อมในการทำงานมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจของอาจารย์ที่มีต่อการปฏิบัติงานตามโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิตสอดคล้องกับ สุรีพร เจริญนิช (2529:52) พบว่า สภาพแวดล้อมของการทำงานไม่มีผลต่อความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานของครูอาสาสมัครเดินสอนการศึกษาแบบผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ

ความสำเร็จในการทำงาน : จากการศึกษ พบว่า ความสำเร็จในการทำงานมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจของอาจารย์ที่มีต่อการปฏิบัติงานตามโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิต ( $r = 0.25^{**}$ ) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ( $P < 0.01$ ) แสดงว่าอาจารย์ที่ปฏิบัติงานมีความสำเร็จในการ

ทำงาน คือ งานที่ได้รับมอบหมายได้รับผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายการผลิต และผลผลิตจากโครงการมีการจัดการครบวงจร (ผลิต จำหน่าย และบริโภคเอง) มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานตามโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิตมากกว่าอาจารย์ที่ไม่ประสบความสำเร็จในการทำงาน ผลการศึกษาเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่าความสำเร็จในการทำงานมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจของอาจารย์ที่มีต่อการปฏิบัติงานตามโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิต และใกล้เคียงกับการศึกษาของ นิยม ศรีวิเศษ (2521:58) พบว่า ข้าราชการส่วนจังหวัดตำแหน่งครูเขตสุขาภิบาลและนอกสุขาภิบาลมีความพึงพอใจต่อความสำเร็จในการทำงานปานกลาง

ความก้าวหน้า : จากการศึกษา พบว่า ความก้าวหน้าในการทำงานมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจของอาจารย์ที่มีต่อการปฏิบัติงานตามโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิต ( $r = 0.14$ ) อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ( $P > 0.05$ ) แสดงว่า อาจารย์ที่ปฏิบัติงานมีความก้าวหน้า หรือไม่มี ความก้าวหน้าในการทำงาน มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานตามโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิตเหมือนกัน ซึ่งเป็นการปฏิเสธสมมติที่ตั้งไว้ว่าความก้าวหน้ามีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจของอาจารย์ที่มีต่อการปฏิบัติงานตามโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิต สอดคล้องกับการวิจัยของ สุธีพร เจริญนิช (2529:74) พบว่า ความก้าวหน้ามีผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูอาสาสมัครเดินสอนในระดับต่ำ

การยอมรับนับถือ : จากการศึกษา พบว่า การยอมรับนับถือในการทำงานมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจของอาจารย์ที่มีต่อการปฏิบัติงานตามโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิต ( $r = 0.18^*$ ) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ( $P < 0.05$ ) แสดงว่า การยอมรับนับถือจากผู้บริหารเพื่อนร่วมงานและองค์กรจากภายนอกสูงมีความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานตามโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิตสูงกว่าอาจารย์ที่ได้รับการยอมรับน้อย ผลการศึกษาเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่าการยอมรับนับถือมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจของอาจารย์ที่มีต่อการปฏิบัติงานตามโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิต และสอดคล้องกับการวิจัยของ วิบูลย์ แม่นสถิติย์ (2530 : 82-87) เรื่องปัจจัยที่มีส่งผลต่อความพึงพอใจในการทำงานของศึกษานิเทศก์อำเภอประเทศไทยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการทำงานของศึกษานิเทศก์อำเภอมากที่สุด คือ การยอมรับนับถือ

หน้าที่ความรับผิดชอบ : จากการศึกษา พบว่า หน้าที่ความรับผิดชอบมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจของอาจารย์ที่มีต่อการปฏิบัติงานตามโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิต ( $r = 0.25^{**}$ ) อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ( $P < 0.01$ ) แสดงว่า อาจารย์ที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบสูงทั้งในด้านการสอน การทำงาน การให้คำปรึกษาแก่นักศึกษา มีความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานตามโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิตสูงกว่าอาจารย์ที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบน้อย ผลการศึกษาเป็นไป

ตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ว่าหน้าที่ความรับผิดชอบมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจของอาจารย์ที่มีต่อการปฏิบัติงานตามโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิต และสอดคล้องกับการวิจัยของ เวศ ศรีละมุล (2522 : 45) เรื่องความพึงพอใจในการทำงานของอาจารย์ภายใต้การบังคับบัญชาของหัวหน้าคณะวิชาที่มีลักษณะผู้นำแบบต่างๆ ในวิทยาลัยครูภาคใต้ พบว่า ความพึงพอใจของอาจารย์ในวิทยาลัยครูภาคใต้มีต่อด้านความรับผิดชอบสูง

สรุปผลการทดสอบสมมุติฐานของปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของอาจารย์ที่มีต่อการปฏิบัติงานตามโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิต

ยอมรับสมมุติฐาน	ปฏิเสธสมมุติฐาน
4.1.9 นโยบายและการบริหารงาน	4.1.1 เพศ
4.1.10 ความสัมพันธ์กับผู้ร่วมงาน	4.1.2 อายุ
4.1.11 สภาพตำแหน่งงาน	4.1.3 ศาสนา
4.1.14 ความสำเร็จในการทำงาน	4.1.4 สถานภาพสมรส
4.1.16 การยอมรับนับถือ	4.1.5 ระดับตำแหน่ง
4.1.17 หน้าที่ความรับผิดชอบ	4.1.6 ระดับการศึกษา
	4.1.7 อายุราชการ
	4.1.8 หน่วยงานที่สังกัด
	4.1.12 ระยะเวลาการเดินทาง
	4.1.13 สภาพแวดล้อมในการทำงาน
	4.1.15 ความก้าวหน้า

## 5. ปัญหาและข้อเสนอแนะของอาจารย์ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกลุ่มภาคใต้ตอนล่างที่มีต่อโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิต (ตาราง 8)

ตาราง 8 ปัญหาและข้อเสนอแนะของอาจารย์ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกลุ่มภาคใต้ตอนล่างที่มีต่อโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิต

ปัญหา	ข้อเสนอแนะ
1. นักศึกษาขาดจิตสำนึกในการรักษาความสะอาด บริเวณที่พัก ขาดความเป็นระเบียบเรียบร้อย และการช่วยกันดูแลรักษาทรัพย์สินของหอพัก	<ul style="list-style-type: none"> <li>- ครูพี่เลี้ยงควรเอาใจใส่ดูแลและกวาดชั้นให้มากขึ้น</li> <li>- มีการประกันทรัพย์สินก่อนเข้าอยู่หอพัก</li> <li>- สร้างจิตสำนึกให้แก่นักศึกษา</li> </ul>
2. ระบบการให้น้ำไม่ดี ขาดแคลนแหล่งน้ำ และขาดน้ำในหน้าแล้ง	<ul style="list-style-type: none"> <li>- สถานศึกษาควรมีการวางแผนการใช้น้ำที่ดีและมีประสิทธิภาพ</li> </ul>
3. นักศึกษาขาดความสนใจ ใช้พื้นที่ที่เตรียมไว้ไม่จริงจัง	<ul style="list-style-type: none"> <li>- อบรมครูพี่เลี้ยงมาให้กวาดชั้นนักศึกษาอย่างจริงจังปลูกจิตสำนึกที่ดีในการพัฒนาที่ทำกินและประโยชน์ที่ได้รับ</li> </ul>
4. นักศึกษาขาดความรู้พื้นฐานและขาดความรับผิดชอบ หนีเรียนและเข้าเรียนสาย	<ul style="list-style-type: none"> <li>- ให้ครูพี่เลี้ยงดูแลให้เข้าเรียนทันเวลา</li> <li>- ควรมีการคัดเลือกนักศึกษาที่ต้องการเรียนจริงๆ ไม่ใช่บังคับให้เรียน</li> <li>- ต้องมีเวลาในการปรับพื้นฐานการเรียนพอสมควร</li> <li>- ควรมีการลงโทษผู้ที่ไม่สนใจเรียน</li> <li>- จัดวิชาเสริมความรู้</li> </ul>
5. นักศึกษาขาดความรับผิดชอบไม่สนใจในการทำโครงการและเกียจคร้านในการทำโครงการ	<ul style="list-style-type: none"> <li>- คัดเลือกนักศึกษาเข้าทำโครงการเฉพาะผู้สนใจจริงๆ</li> <li>- บังคับให้นักศึกษาทำโครงการทุกคน</li> <li>- ฝึกความรับผิดชอบและอาศัยเวลาในการฝึก</li> <li>- จัดหาเครื่องมืออุปกรณ์สมัยใหม่มาช่วยดึงดูดใจ</li> </ul>

## ตาราง 8 (ต่อ)

ปัญหา	ข้อเสนอแนะ
6. การใช้งบประมาณไม่เกิดประโยชน์สูงสุด งบประมาณมีน้อยไม่เพียงพอ การเบิกจ่ายล่าช้า	- ควรมีความซื่อสัตย์สุจริตและเสียสละ - ควรเบิกจ่ายให้เร็ว และใช้จ่ายเงินให้มีประสิทธิภาพ
7. ขาดเครื่องมือ วัสดุ-อุปกรณ์ในการสนับสนุนโครงการ	- ควรจัดอุปกรณ์ให้เพียงพอ
8. ชุมชนมีส่วนร่วมน้อย	- ติดต่อเอกชนร่วมลงทุน - ให้ชุมชนมีส่วนร่วมมากขึ้น
9. นักศึกษาไม่ค่อยให้ความร่วมมือ ขาดความรับผิดชอบ ไม่ตรงต่อเวลา และการรับประทานอาหารไม่เรียบร้อย	- จัดเวรและควรมาตรการสำหรับนักศึกษาที่ไม่ให้ความร่วมมือ - ครูที่เลี้ยงควรควบคุมอย่างใกล้ชิด
10. ขาดการประสานงานระหว่างฝ่ายผลิตกับฝ่ายประกอบอาหาร และไม่ได้ทำอาหารจากวัตถุดิบที่ผลิตได้	- ควรมีการประสานงานระหว่างฝ่ายผลิตกับฝ่ายประกอบอาหาร - วางแผนการผลิตเพื่อนำผลผลิตมาประกอบอาหาร
11. เงินอุดหนุนมีงบประมาณน้อยเกินไป และล่าช้า เบิกจ่ายยาก	- ควรให้เงินอุดหนุนกับนักศึกษาที่ขาดแคลนจริงๆ - ปรับปรุงระเบียบในการเบิกจ่ายให้ทันเวลา
12. ขาดบุคลากรที่มีความเสียสละและตั้งใจจริงในการฝึกระเบียบวินัย อบรม จริยธรรม	- ควรคัดเลือกบุคลากรที่มีความเสียสละและตั้งใจจริง - อาจารย์ทุกคนควรให้ความร่วมมือเป็นตัวอย่างที่ดีแก่นักศึกษา
13. ขาดครูที่เสียสละและครูที่เลี้ยงผู้หญิงตรวจเวรหอพักกลางคืน เสียภัยมาก เกิดอะไรขึ้นผู้บริหารไม่สามารถช่วยเหลืออะไรได้ และยังคงแก้ปัญหาตามลำพัง	- ควรกดดันเวรยามให้ดูแลทุกจุดภายในสถานศึกษา - ผู้บริหารควรเอาใจใส่ดูแลให้ทั่วถึง และร่วมแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น
14. มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรน้อยมาก	- ควรจัดกิจกรรมสัปดาห์ละ 1 ครั้ง - ควรจัดสถานที่สำหรับเล่นกีฬา ดูโทรทัศน์ สถานที่อ่านหนังสือให้เพียงพอ
15. เวลาในการจัดกิจกรรมมีน้อย และกิจกรรมไม่หลากหลายมีแต่กิจกรรม อ.ก.ท.	- ควรจัดให้ช่วงเลิกเรียน - ควรจะมีกิจกรรมเพิ่มขึ้นหลากหลาย โดยมีเงินสนับสนุนให้

